

Letnik XXVII – št. 4, april 2020

Glasilo občine Trzin

odsev

Civilna zaščita Trzin

Ustrezni in pravočasni odziv ter dobro sodelovanje z drugimi društvi

Osnovna šola Trzin

Izzivi učenja na daljavo

Portret meseca

Kranjsko podjetje podarilo Trzincem material za zaščitne maske

Okrogli jubilej

90 let Marije Kralj, Matičkove Meri

modre novice

OSTANIMO DOMA

Naslednji izid 6. maj.

Spremljate nas lahko tudi na www.modre-novice.si in Modre novice.

**DOMAČIM
IN TUJIM
PODJETJEM**
nudimo
celovito
podporo in
svetovanje.

Spot točka - vse za ustanovitev podjetja

 PROEVENT

T: +386 (0)1 300 32 10
E: racunovodstvo@proevent.si
www.racunovodski-servis.si

- Računovodske storitve
- Davčno svetovanje
- Urejanje dovoljenj za delo, bivanje in študij
- Urejanje davčnega rezidenstva

SADJE ZELENJAVA
FRUTAS

TRZIN
LALI d.o.o.

Ponedeljek - petek:
7:00 - 20:00
Sobota: 7:00 - 19:00
Nedelja in prazniki:
8:00 - 17:00

NOVO!
ZARADI VIRUSA
COVID-19 ODSLEJ
TUDI DOSTAVA NA
DOM. POKLIČITE NA
041 927 640.

AKCIJA!
vsaka stranka pri
nakupu nad 30 € dobi
1kg pomaranč gratis.

HUBAT
25let

 080 22 36

www.hubat.si

Za toplo zimo in pomlad
kurilno olje
dostavlja HUBAT

BREZPLAČEN PREVOZ ALI PLAČILO NA OBROKE

Odsev, glasilo občine Trzin

→ Na naslovnici

Žerjavček in njegov obiskovalec
Foto: Miha Pavšek

Glavna in odgovorna urednica:

Tanja Bricelj, trzin.odsev@gmail.com

Uredništvo: Tanja Jankovič, Miha Pavšek, Dunja Špendal, Barbara Kopač, Peter Hudnik, Majda Šilar

Redni avtorji prispevkov: Nina Rems, Nataša Pavšek, Brigita Ložar, Žana Babnik, Katja Rebolj, Matjaž Erčulj, Janez Gregorič, Andrej Grum, Boštjan Guček, Marko Kajfež, Dušan Kosirnik, Jožica Trstenjak, Milica Erčulj, Saša Hudnik, Valentin Orešek, Maja Brozovič, Miha Šimnovec

Avtorji fotografij: Zinka Kosmač, Tanja Jankovič, Miha Pavšek, Barbara Kopač, Peter Hudnik, Nina Rems, Tjaša Jankovič in drugi

Lektoriranje:

Mirjam Furlan Lapanja

Tehnično urejanje, prelom, priprava za tisk in tisk:

IR IMAGE, d. o. o.

Oglasno trženje:

IR IMAGE, komunikacijska agencija, d. o. o.,
Medvedova ulica 25, 1241 Kamnik
Telefon: 01/ 83 96 400, Faks: 01/ 83 96 411
E-mail: info@ir-image.si

Glasilo izhaja enkrat mesečno v nakladi 1.500 izvodov.
Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v Trzinu.

ISSN 1408-4902

Gradivo za naslednjo številko oddajte
najpozneje do torka, **5. maja 2020.**

Prispevke pošljite v elektronski obliki na naslov uredništva:

trzin.odsev@gmail.com.

V skladu z uredniško politiko in glede na razpoložljivost prostora v glasilu Odsev si pridržujemo pravico do objave ali neobjave ter krajšanja in preoblikovanja prispevkov.

Občina Trzin

Spletna stran: www.trzin.si
e-pošta: info@trzin.si

Telefonske številke:

01/ 564 45 43
01/ 564 45 44
01/ 564 45 50
Faks: 01/ 564 17 72

Uradne ure:

Ponedeljek: 8.00–14.00
Sreda: 8.00–13.00 in 14.00–18.00
Petek: 8.00–13.00

Informacije o prireditvah in dogodkih v občini Trzin so na voljo tudi v občinskem informativnem središču na Ljubljanski cesti 12/f oz. na telefonski številki 01/ 564 47 30.

Nova normalnost

Dr. Alojz Ihan, imunolog in mikrobiolog, je v začetku aprila za spletni portal MMC RTV Slovenija povedal: »Normalizacija življenja ne bo enostavna vrnitev v prejšnje življenje. Vseh teh protivirusnih ukrepov ne bomo preprosto stresli s sebe, kot se pes otrese vode, ko priplava na obalo. Vsako življenjsko funkcijo, ki jo bomo sklenili oživiti, bomo morali na novo premisliti s stališča virusa, ki bo ostal naša realnost.«

Še pred petimi tedni smo se v Trzinu spraševali, kako se odzvati na novo koronavirusno epidemijo. Pri tem so na površje priplavale vse prednosti in slabosti majhne občine. Hitro smo razumeli, da stopa v ospredje samooskrba in da se ne na osebni ne na lokalni ravni ne moremo zanašati na druge. Trzinci smo pokazali, da znamo sodelovati in da se, ko gre za višji skupni cilj, lahko povežemo in podpremo. V tokratnem Odsevu med drugim pišemo o tem, kako so za isto mizo sedeli in izdelovali zaščitne maske člani civilne zaščite in več trzinskih društev, in želimo si, da po koncu protikoronskih ukrepov na to ne bi pozabili!

Na osebni ravni je marsikdo odkril svoje moči, ki se jih prej morda ni zavedal. Nekateri so šivali in podarjali doma izdelane pralne maske, drugi so odkrili, da znajo peči kruh ali pa da se jim nakupovanje peti teden karantene ne zdi več tako stresno kakor na začetku. Iz tega smo izšli močnejši in bolj povezani. Bolj cenimo stvari in poklice (na primer učitelje), ki so se nam prej zdeli samoumevni. Postali smo sočutnejši in odgovornejši do starejših in ranljivih. Nekateri pa s(m)o se morda soočili tudi s svojimi sencami, strahovi in neurejenimi odnosi. Čakata nas delo in spreminjanje.

Spremeniti bo treba navade, spremenile se bodo okoliščine našega gospodarskega delovanja, drugačna bosta naš kraj in ta svet, v katerem živimo. Sprememb praviloma ne maramo, ker ne vemo, kaj prinašajo, a če pogledamo od daleč in sprejmemo dejstvo, da je nenehno spreminjanje temeljna lastnost narave in življenja samega, bomo lažje sprejeli tudi neudobje, ki ga neizogibno prinašajo spremembe. Dobrodošli v novi normalnosti.

Foto: Živa Torij

Tanja Bricelj,
glavna in odgovorna urednica

**Skupna občinska uprava občin Trzin,
Komenda, Lukovica, Mengeš,
Moravče, Vodice**

Medobčinski inšpektorat in redarstvo

Mengeška cesta 9, 1236 Trzin
e-pošta: inspektorat@trzin.si

Telefonska številka:

01/564 47 20
Faks: 01/564 47 21

Uradne ure:

Ponedeljek: 9.00–11.00
Sreda: 9.00–11.00

Pandemija zaznamovala dogajanje v občini

Čas, zaznamovan z novim koronavirusom, ni naklonjen mesečnikom, kakršen je Odsev. Obveščanje krajanov smo v zadnjem mesecu in pol zagnali tudi na Facebookovi strani @Trzinski Odsev, kjer vas lahko sproti obveščamo o tako rekoč dnevno spremenjenih razmerah. V času, ko smo za spletno izdajo Odseva opravili pogovor z županom, so bile razmere take, kakršne opisuje objavljeno besedilo. Čeprav so se nekatere stvari medtem že spremenile, objavljamo jedro pogovora v obliki, v kakršni je nastal. Predstavlja oris tedanjih razmer in časa, ki je zaznamoval življenje v naši občini. (Naknadno dopolnjeno vsebino označuje besedilo v oklepaju.) Intervju smo opravili 29. marca in ga na Facebookovi strani @Trzinski Odsev objavili v dveh delih, 29. in 30. marca.

V Mengšu so organizirali sestavljanje pralnih mask in vsako gospodinjstvo je dobilo dve maski. Ali o čem podobnem razmišljate tudi na Občini Trzin? Če v Trzinu nimamo svojih virov, ali bi se lahko z Mengšem povezali vsaj za material (ga odkupili?) ter bi izdelavo in oskrbo uredili tudi za Trzin?

V tem stanju je vse, kar pripomore k lažšanju posledic bolezni covid-19, zaželeno in vredno pohvale. V Mengšu naj bi jim z donacijo materiala in organiziranjem prostovoljcev za šivanje uspelo narediti maske za vsa gospodinjstva. Pri nas za zdaj ni bilo takih donacij in posledično še nismo iskali prostovoljcev, ki bi bili pripravljeni to izdelati. Sem pa seznanjen, da je več deklet iz Trzina, ki se profesionalno ukvarjajo s šivanjem, izdelalo maske za svoje bližnje in prijatelje. Če bi se tega lotili v obsegu, kot sprašujete, bi moralo biti vse zelo premišljeno in preverjeno. Na žalost se v tem položaju izredno težko dobi primeren material za izdelavo. Ob tem bi opozoril še, da take maske niso izdelane v nadzorovanem okolju, in če bi prišle v stik z okuženim prostovoljcem, bi lahko naredili več škode kot koristi. Zelo je vprašljiv tudi lažen občutek varnosti, ki bi ga dajala taka maska. Bodo pa tudi v tiskanem Odsevu objavili navodila za izdelavo maske doma in mislim, da je to veliko boljša rešitev. Najpomembnejše od vsega pa je, da se občani držimo higienskih napotkov, imamo samo nujne stike in tudi tam vzdržujemo primerno razdaljo, kajti – razen mask, ki jih uporablja zdravstvo – so vse druge zelo vprašljive. Predlagam, da smo čim več doma in na sprehodih v naravi stran od drugih ljudi. Za stike s prijatelji so nam v tej dobi v pomoč

tudi družbena omrežja in novi komunikacijski kanali. (V času od nastajanja intervjuja je Občina Trzin najprej dobila donacijo materiala od podjetja Seti za 3.200 mask, kmalu za tem pa je uspešno kupila enak material za izdelavo še 2.000 mask. Maske so izdelovali člani Civilne zaščite in prostovoljci trzinskih društev, o čemer lahko več preberete v poročilu občinskega štaba Civilne zaščite. Maske so razdeljevali občanom in nekaterim občinskim upravičencem kot npr. Zdravstvenemu domu Domžale in Centru za socialno delo Domžale, op. p.)

Ali bodo starši vrtčevskih otrok oproščeni plačila vrtca za čas, ko je vrtec zaprt?

Vsekakor bom predlagal občinskemu svetu določene ukrepe, kar se tiče staršev vrtčevskih otrok in zmanjšanja obveznosti najemnikov občinskih prostorov za. Je pa veliko odvisno od ukrepov države in tudi od primera do primera. Dobršen del ljudi je vseeno tudi zdaj na delu in je zaposlen, zato so seveda v drugačnem položaju od na primer samozaposlenih, ki so se jim v celoti ustavili vsi dohodki. Predvsem od tega, koliko časa bodo trajali sedanji ukrepi, bo tudi odvisno, kakšno bo finančno stanje občanov po koncu obdobja covid-19 in kolikšen bo potreben obseg pomoči. Tudi če zdaj še niso znani vsi državni ukrepi, se lahko staršem vrtca s poračunom odpiše prispevek za čas zaprtja vrtca. Dejstvo je, da je več kot 80 odstotkov stroškov v ceni vrtca povezanih s stroški dela in da morajo tudi vzgojiteljice na čakanju dobiti plačo. Plačilo vrtca je določeno z zakonom glede na socialni status staršev in podatke o tem ima država s pomočjo centrov za socialno delo, občinski organi jih nimamo in tudi ne smemo vpogledovati vanje. (Medtem je občina že prevzela celotno plačilo vrtca od 16. marca do nadaljnega.)

Ali Občina razmišlja o oprostitvi najemnin občinskih prostorov za čas od 16. marca do najmanj konca aprila, kolikor bo po zdaj znanih podatkih trajala karantena?

V Trzinu imamo dva poslovna prostora, ki ju oddajamo v najem, in zanj bom predlagal oprostitve najemnine za čas ukrepov. Seveda je to odvisno od tega, ali je najemnik res moral prekiniti dejavnost ali ne. Tu vsaj imamo podatke, kakšen je položaj najemnika, pri starših vrtca pa smo kot rečeno vezani na podatke države.

Kako je z najemom skupnostnih vrtov? Ali se razmišlja o opustitvi plačila najemnine zanje z namenom, da se zagotovi samooskrba?

Občina nima skupnostnih vrtov, ti vrtovi so na zasebnih zemljiščih. Bo pa najbrž v prihodnosti treba še delati za to, saj prav tako stanje pokaže šibkost našega samooskrbnega sistema. V novem občinskem prostorskem planu smo že pred časom predvideli nekaj takih primernih prostorov in upam, da jih bomo lahko v prihodnjih letih uredili.

Ali bo odloženo plačilo nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč?

Za nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč (NUSZ) sem že prejšnji teden odredil, da se zamakne za čas trajanja ukrepov. Ali in kdaj bomo pošiljali položnice, bo predvsem odvisno od tega, kaj bo določila država glede drugih prihodkov občine. NUSZ je poleg povprečnine glavni dohodek občin za njihovo normalno delovanje. Iz NUSZ-a denimo financiramo

stalno obnovo cest, pločnikov in razsvetljave, iz povprečnine vrtce, kulturo, šolstvo in podobno.

Ali se bodo pripravili in razdelili prehranski paketi za osnovnošolce, upravičene do subvencioniranih oziroma brezplačnih obrokov?

To bo odvisno od dogovorov s pristojnimi ministrstvi. Lahko povem, da so člani civilne zaščite upravičencem razdeljevali pakete Rdečega križa. Urejena je tudi oskrba ogroženih skupin z zdravili in hrano s pomočjo civilne zaščite in prostovoljcev. Vsem velika pohvala in zahvala za njihov trud. Brez njih ne bi šlo! Glede konkretnega vprašanja pa naj bi vlada sprejela ukrepe in naj bi bila tudi ta problematika zajeta v tem paketu.

Bo Občina Trzin povečala proračunska sredstva za socialno pomoč?

Najbrž bo potrebno, vendar je to spet zelo odvisno od državnih ukrepov. Moramo se zavedati, da za to področje predvsem skrbi država in občine nimamo dostopa do podatkov o socialno ogroženih. To je naloga centrov za socialno delo, občine tu sodelujejo v manjši meri. Nekako je logično, da za to področje skrbi država, da ne bi prihajalo do prevelikih zlorab, kajti vemo, da se tudi to dogaja, in sistem včasih težko sledi.

Bodo iz občine zagotovljeni dodatni viri za vsaj delno pokrivanje stroškov za prispevke samozaposlenih?

To prav tako ni področje občine, ampak predvsem države. Podatke ima v tem primeru FURS in občina razen turistične takse nima velikega vpliva.

Kako bo občina pomagala gospodarstvu?

Struktura podjetij v Trzinu je posebna in po koncu ukrepov bo treba preveriti, kateri so tisti deli podjetništva, ki bodo potrebovali pomoč. Najbrž tu govorimo o majhnih podjetnikih, velik del podjetij v obrtno-industrijski coni pa so izpostave velikih tujih podjetij in takim občina seveda niti ne more pomagati.

Tanja Bricelj

Foto: Osebni arhiv Petra Ložarja

Poziv župana

Spoštovani Trzinci in Trzinke, cenjeni občani!

V občini Trzin se odgovorni res trudimo, da bi čim bolj učinkovito preživeli to obdobje. Skupaj s štabom civilne zaščite smo začeli akcijo in z veliko truda priskrbeli osnovno opremo. Za vsak dobljeni kos opreme smo si morali zelo prizadevati in uporabiti vse mogoče kanale, saj je država pri preskrbi skoraj v celoti zatajila in pustila občine tako rekoč gole in bose, zraven pa je pričakovala, da bomo na terenu uredili kup stvari. Vseeno nam je uspelo in uspešno smo organizirali pomoč občanom.

Sam osebno sem se zavzel, da smo dobili razkužila za potrebe civilne zaščite in za dom starejših občanov, kjer je že kazalo, da bi jih lahko začelo primanjkovati. V domu imajo zdaj dovolj razkužila za trenutne potrebe. Kot prvi v Sloveniji sem odredil zaprtje doma starejših občanov za zunanje obiskovalce in navkljub takratnim kritikam se je to izkazalo za zelo učinkovito. S tem ukrepom smo zagotovo pridobili nekaj časa in s tem močno omejili tveganje za okužbo najranljivejših občanov.

Izjemno hitro smo začeli ozaveščati prebivalce. Tudi zato je občina Trzin s številom obolelih (ena oseba) kljub bližini Ljubljane kot najbolj okuženega dela Slovenije še vedno v prednosti.

Ko sem 28. marca že petič v tem tednu preganjal mladino z igrišč, je v Franciji zaradi covid-19 umrla 16-letna dijakinja brez pridruženih bolezní. Pozivam predvsem starše, da razmislijo o tem, preden spustijo otroke ven. Naj jim pojasnijo, kaj pomeni samozadržno obnašanje in zakaj je potrebno.*

Občani Trzinci, še enkrat vas pozivam, da upoštevate predpisane ukrepe, s čimer bomo največ naredili za kolikor toliko nadzorovan in obvladljiv potek epidemije.

Peter Ložar, župan

*Poziv župana smo na Facebookovi strani @Trzinski Odsev objavili po tem, ko je bilo v noči na 29. marec razbito steklo na avtobusni postaji nasproti doma starejših na Ljubljanski cesti.

Ljubka, vendar škodljiva

V Pšati od mostu proti osnovni šoli smo marca spet lahko opazili nutrijo z mladiči. Kljub prikupnosti družinice vas želimo opozoriti na neprijetnosti, ki jih lahko povzroči izredno uspešno razmnoževanje te invazivne vrste. Nutrije se hitro razmnožujejo (dve ali tri legla na leto s po dvema do devetimi mladiči) in so marsikje nadloga, saj izrivajo avtohtone vrste živali in uničujejo obrežno rastlinje. Zaradi kopanja rogov v rečne brežine se povečuje erozija brežin, kar lahko povzroči poplavljanje. Živali povzročajo škodo na kmetijskih pridelkih, kadar so njih blizu vodotokov. Nutrije zato obravnavamo kot invazivno vrsto in v več državah so tarča obsežnih in dragih programov iztrebljanja. Vključene so v Priporočilo št. 77 Bernske konvencije, ki priporoča odstranitev vrste iz narave zaradi negativnih vplivov na biotsko raznovrstnost. Ukrepi so usmerjeni predvsem v omejevanje obstoječih populacij. Ker je nutrija lovna vrsta, nadzor izvajajo lovske družine v skladu z lovskoupravljaljskimi načrti. V Sloveniji je nutrija uvrščena med lovne vrste, ki jo je dovoljeno loviti vse leto. Zaradi hitrega širjenja populacije vas pozivamo, da teh živali ne hranite, saj je hrane v naravi dovolj! Občina Trzin je pristojno lovsko družino že obvestila in prosila za odstranitev vrste iz narave.

Občinska uprava

Foto: Jana Pogačnik

Ustrezni in pravočasni odziv na koronaukrepe na krajevni ravni

Z roko v roki civilna zaščita in druge sile za zaščito in reševanje

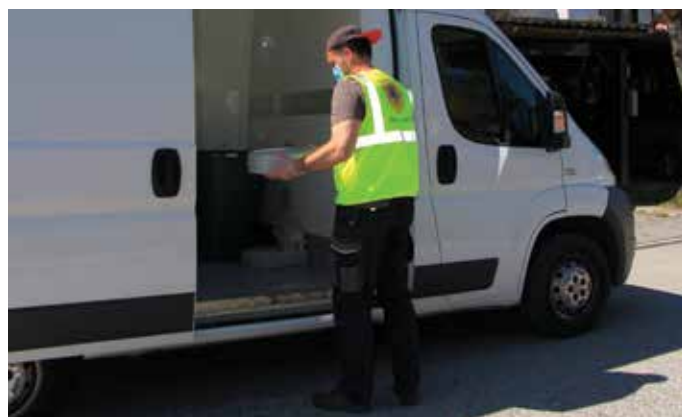
Sredi marca so bili razglašeni ukrepi o prepovedi in omejevanju gibanja državljanov Slovenije, kar se je napovedovalo že dalj časa. Da bo tako, smo slutili že v začetku meseca, saj je vrag dokončno vzel šalo, virus COVID 19 pa pot pod noge in je dosegel tudi našo državo, s tem pa našo občino. Ko pišemo to besedilo, smo na ravni občine še vedno pri enem potrjenem primeru, ki je bil med prvimi odkritimi v državi. Do začetka aprila smo pripravili šest sporočil za javnost in jih objavili na spletnih straneh Občine Trzin (<http://www.trzin.si/sl/news/>) in Facebookovi strani Trzinski Odsev, ki ima že okrog 500 sledilcev. Ureja jo urednica občinskega glasila Odsev. Številne informacije za objavo daje civilna zaščita občine Trzin, mnogo uporabnih in koristnih informacij pa uporabniki Facebooka. Besedilo v nadaljevanju je zgoščen povzetek vseh do začetka aprila objavljenih sporočil.

Vsi, ki smo odgovorni za zaščito in reševanje v občini, smo se v ožji sestavi na seji prvič sešli že v četrtek, 12. marca, v večernih urah. Redna tedenska srečanja v enaki sestavi so sledila tudi v naslednjih tednih, po potrebi in za usklajevanje delovanja pa še pogosteje oziroma med neposredno sodelujočimi silami za zaščito in reševanje. Vse od začetka razglasitve epidemije covid-19 v Republiki Sloveniji je štab Civilne zaščite Občine Trzin (aktiviran je bil v petek, 13. marca) skupaj s sodelavci občinske uprave in prostovoljci sodeloval pri uvajanju ukrepov za omejitev širjenja novega koronavirusa. Najprej je bila aktivirana posebna telefonska številka (01/235 05 99, vsak dan med 8. in 18. uro) za pomoč starejšim in ogroženim občanom, ki nimajo nikogar in potrebujejo pomoč pri oskrbi z najnujnejšimi življenjskim potrebščinami. Civilna zaščita je v ta namen vzpostavila sistem prostovoljcev, iz različnih trzinskih društev se jih je javilo več kot 30. Vse smo opremili z odsevnimi brezrokavniki in začasnimi izkaznicami, da jih občani lažje prepoznajo kot uradne osebe pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči ter pri izvajanju ukrepov za zajezitev širjenja novega koronavirusa. To smo storili zato, da se preprečijo morebitne zlorabe v času izrednih razmer. Vsi člani štaba so opremljeni tudi z delovnimi jaknami in čepicami, kar jim omogoča boljšo prepoznavnost, kadar pomagajo krajanom, ki sporočijo težave na dežurno občinsko koronaštevilkko.

Pripadniki in prostovoljci Civilne zaščite Trzin so pri razdeljevanju paketov z nujnimi življenjskim potrebščinami priskočili na pomoč kra-

jevni enoti Rdečega križa Trzin, ki je sicer del Območnega združenja Rdečega križa Domžale. Občanom, ki so se obrnili na nas s prošnjo za pomoč, so ponudili razvoz kosil, nekaterim so odšli po živila in zdravila. Za razvoz kosil iz Doma počitka Mengeš od začetka aprila skrbi prostovoljec, ki naročnikom vsak dan dostavlja kosila, saj v trzinski enoti doma starejših trenutno ne morejo zagotoviti prevoza. V štabu civilne zaščite ves čas skrbno spremljamo stanje v domu, katerega prebivalci so med najbolj ranljivimi skupinami. Z morebitnimi ukrepi, zaradi katerih bi morali za potrebe zaščite in reševanja uporabiti tudi

prostore vzgojno-izobraževalnih ustanov, smo seznanili tudi vodstvo Osnovne šole Trzin.

Vodstvo štaba civilne zaščite Občine Trzin je ves čas usklajevalo delovanje vseh organov in služb na krajevni ravni in je v stalnem stiku z regijsko izpostavo Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR) Ljubljana in drugimi pristojnimi institucijami in organizacijami. Predvsem si prizadevamo za dobavo in nabavo zaščitne opreme, s pomanjkanjem katere se že vse od razglasitve epidemije v Republiki Sloveniji ukvarjamo vsi, zato smo v štabu vse moči usmerili v samoskrbo z zaščitnimi sredstvi.

Samooskrbna izdelava zaščitnih mask

Pripadniki Občinskega štaba Civilne zaščite (OŠCZ) Trzin so v zadnjih dneh marca skupaj z več kot 20 prostovoljci različnih trzinskih društev in Prostovoljnega gasilskega društva Trzin izdelali 3200 zaščitnih mask iz štirislajnih prtičev znamke AirLaid Chic, ki so jih dobili z donacijo podjetja Seti. Prtiče so kot primerne za nemedicinsko uporabo in torej ustrezne za nujne opravke v zaprtih javnih površinah (trgovina, lekarna ...) potrdili tudi v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana. Ob tem se še enkrat zahvaljujemo podjetju Seti za to velikodušno dejanje in marljivim prostovoljcem za njihovo delo. Hkrati z izdelavo so pripadniki Občinskega štaba Civilne zaščite Trzin pred vhomom v obe večji trgovini (Spar/stari Trzin in Mercator/Mlake) in pred pošto v Obrtno-industrijski coni Trzin občanom vsak dan delili izdelane zaščitne maske in zaščitne rokavice. Ob tem so krajanje in mimoideče na najbolj kritičnih lokacijah opozarjali na dosledno uporabo zaščitnih sredstev ob vstopu v zaprte javne površine ter vse dni izvajali tako imenovani mehki nadzor spoštovanja določb odloka o začasnih prepovedih gibanja in zbiranja v Republiki Sloveniji. Dodatnih več kot 2000 zaščitnih mask, izdelanih v prvi polovici aprila (tokrat je material kupila Občina Trzin), so po potrebi na enak način razdeljevali vse do izpraznitve zaloga. Ves čas so maske na voljo tudi na Občini Trzin, kamor lahko krajanje sporočijo svoje potrebe. Poskrbljeno je bilo tudi, da so prtiči na voljo na policah obeh večjih trgovin v Trzinu, zato si jih lahko za lastne potrebe izdelate tudi občani sami.

V trzinski dom starejših smo dostavili del zaščitnih sredstev za razkuževanje notranjih prostorov ter kirurške maske in zaščitne obleke, z manjšim številom kirurških zaščitnih mask smo opremili nekatere krajevne upravičence (manjše trgovine z živili, pošta ...) in Centra za socialno delo Domžale, prek katerega je dostopna tudi psihosocialna pomoč po telefonu. Še naprej smo beležili potrebe trzinskih podjetij po zaščitni opremi in jih sporočali regijski izpostavi URSZR-ja v Ljubljani. Do zdaj prejeta zaščitna oprema od tam zadošča le za potrebe občinskega štaba civilne zaščite in prostovoljcev, vključenih v delo civilne zaščite, ter za nekatere najnujnejše intervencije upravičencev do te opreme na krajevni ravni.

Ker še vedno veljajo prepovedi uporabe in zadrževanja na otroških igriščih, športnih objektih, ter drugih javnih površinah v občini ter omejitev gibanja na zunanjih površinah in prehajanje med občinami brez utemeljenega razloga, vas, če opazite kršitve navodil in odredb

pristojnih organov, naprošamo, da te takoj prijavite pristojnemu zdravstvenemu inšpektoratu. Civilna zaščita bo krajanom čim bolj prijazno še naprej preverjala izvrševanje odlokov na krajevni ravni. Zelo spodbudno in vse pohvale vredno pa je, da občanke in občani Trzina močno spoštujejo državne in lokalne odredbe, ki zadevajo omejitve in prepoved gibanja in zbiranja. Občinski štab civilne zaščite še naprej poziva vse sokrajane k samozaščitnemu vedenju in primernemu opozarjanju ter morebitnemu obveščanju pristojnih organov in služb na krajevni ravni. Ostanite zdravi, blizu sebi in svojim najbližjim ter budite razum in človečnost v ljudeh!

Priprava: Maja Keber Furlan, Občina Trzin, in Miha Pavšek, poveljnik Občinskega štaba Civilne zaščite Trzin
Fotografije: Arhiv Civilne zaščite Občine Trzin

Seznam pomembnejših telefonskih števil:

- dežurna občinska koronaštevila: **01/235 05 99**, vsak dan med 8. in 18. uro, za starejše občane, ki živijo sami in potrebujejo dostavo nujnih življenjskih potrebščin;
- državni klicni center za informacije o koronavirusu: **080 1404**;
- Zdravstveni dom Domžale: **01/724-52-77**, <https://www.zd-domzale.si/>;
- Zdravstveni dom Domžale: **041/410-238**, vsak dan od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure in od 18. do 19. ure, nudenje psihosocialne pomoči;
- Center za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, Enota Domžale: **01/724 63 70**, v poslovnem času pon., tor., čet. od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 17. ure in v petek od 8. do 13. ure; psihosocialna pomoč po telefonu;
- uporabne lokalne informacije in nasvete za samopomoč najdete tudi na Facebookovih straneh @Trzinski Odsev in @Psihosocialna pomoč Trzin.

Žerjavčki so se vrnili

Lani me je sosedka opozorila na žerjavčke, močvirske logarice (*Fritillaria meleagris*), ki jih je videla ob potočku na zahodni strani trzinske obvoznice, torej na območju, kjer so rasli pred zgraditvijo stanovanjskega naselja Mlake in industrijske cone. Na tem območju so veljali za iztrebljene. Lani sem jih videl le ob koncu cvetenja, ko so njihovi cvetovi izgubili cvetne lističe in so se glavice plodov že dvignile navpično.

Trzinski žerjavčki na novem (starem) rastišču. (Foto: Jure Slatner)

Bilo jih je deset, rasli so tesno skupaj. So se zares vrnili ali gre le za naključje? Počakati sem moral na letošnjo pomlad. Dovolj zgodaj in večkrat sem jih šel pogledat, da sem lahko spremljal njihov razvoj. Lahko zapišem, da so začeli cveteti povsem v skladu s prihodom pomladi, nič prezgodaj in nič prepozno. Naštel sem 19 cvetov. V času njihovega cvetenja so nalivi in snežne padavine nekaj povsem običajnega, prav tako jutranja zmrzal in opoldanska vročina, saj je vendar april. Popoldnevi so tako topli, da se med cvetovi že spretstavajo različni oprasovalci, med njimi so domače čebele najpogostejše. Vsaj kar se žerjavčkov tiče, je torej letošnja pomlad povsem običajna in ni videti nobenih posledic globalnih podnebnih sprememb.

Rastišče je na pozabljenem območju, prav na meji, kjer se je urbanizacija ustavila in za prihodnjih nekaj let niso predvidene gradnje. Vsekakor pa bo treba znova pretehtati vse načrte za novogradnje in urejanje brežine potoka v okviru varovanja pred poplavljanjem. Točna umestitev rastišča je sporočena ustanovam, ki so povezane z varovanjem narave. Rastišče je ograjeno ravno toliko, da rastlin po nesreči kdo ne pohodi.

O trzinskih žerjavčkih so bili bralci Odseva mnogokrat obveščeni, največkrat izpod peresa Mira Štebeta. Ker sta rastlina in zgodba o njej že dobro znani, sem pobrskal po svoji starejši literaturi. Najprej želim bralcem Odseva predstaviti morda najstarejši opis rastline v slovenskem jeziku, je izpod peresa Martina Cilenška, profesorja na deželni gimnaziji v Ptujju. Sestavek je iz knjige Naše škodljive rastline v podobi in besedi iz leta 1892 (spodaj v zelenem).

Ker omenjene knjige ni mogoče najti v slovenskih knjižnicah, po domovih pa ni prav pogosta, naj navedem še opombo, kako »hud« je cesarski tulipan: »nasledki so najbolj podobni onim od velike trobelike«. Zdaj pa še o veliki trobeliki, ko smo že tako daleč: »To zelišče prištevajo najstrupenejšim in najnevarnejšim domačim rastlinam ...« Žerjavčki so menda smrtonosni celo za polže.

Vrsta je v Sloveniji zavarovana od leta 1949 (oznaka H), za katero je treba ohraniti življenjski prostor. V ta namen so opredeljena posebna varstvena območja, ki so del ekološkega omrežja Natura 2000. Na rdečem seznamu ogroženih rastlinskih vrst Slovenije je logarica označena kot prizadeta vrsta (oznaka E), kamor spadajo najbolj ogrožene vrste naše flore. Njihovo število upada in ob nadaljevanju vzrokov ogroženosti lahko izumrejo. Rastlina je zaščitena po Uredbi o zavarovanih prostoživečih rastlinskih vrstah in kot prizadeta vrsta uvrščena v rdeči seznam praprotnic in semenk.

Nekoč je bila ogrožena zaradi nabiranja za šopke, presajanja v vrtove, do nedavnega zlasti zaradi pretiranega gnojenja in osuševanja močvirnih travnikov. V zdajšnjem času so omenjeni vzroki precej zauzavljani, ljudje pa so dobro ozaveščeni o pomenu tako redkih rastlin – predvidevam, da je vsaj v naši občini tako. Na novo odkrito rastišče v Trzinu kaže, da si je rastlina morda celo opomogla in bo sčasoma poselila večje območje. Lahko bi jo ogrozili posegi v naravo z namenom izboljševanja protipoplavne varnosti, prav mogoča pa je tudi gradnja stanovanjskih stavb v bližnji prihodnosti.

Razširjenost močvirske logarice v Sloveniji

Pogosta je v okolici Ljubljane (Ljubljansko barje, Dobrava, Trzin), na Dolenjskem (Radensko polje, Krakovski gozd, Ribniško polje) in v severovzhodni Sloveniji (Prekmurje, okolica Ptujja, ob reki Pesnici).

Latinsko ime *Fritillaria meleagris* je prvi zapisal švedski botanik Carl Linnaeus leta 1753. Rodovno ime *Fritillaria* pomeni leseno škatlico, v kateri so hranili igralne kocke. Vrstno ime *meleagris* pa se nanaša na kokoš pegatko (*Numida meleagris*), pomeni pa lažno (*melis*) zemljo

Iz leta 1892 izvira bržkone najstarejši opis močvirske logarice

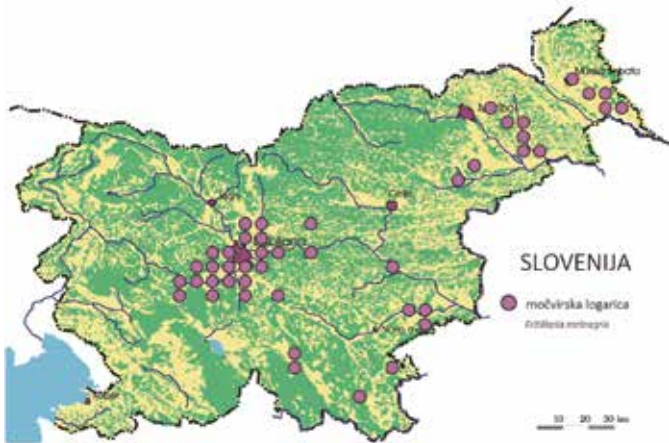
»Cesarskemu tulipanu prava sestra je logarica ali lugovčji cvet, ki je, ako ne najlepša, vsaj izmed najlepših domačih cvetk. Imenujemo ga tudi močvirski tulipan. To ime nas prepriča o sorodstvu z visokim gospodom iz daljne Azije in nam ob enem tudi pove, kje se nahaja. Toda te rastline ne najdemo povsod, ampak navadno le ondi, kjer je mnogo močvirnega ozemlja.

Logarica je kakih 15–30 centimetrov (1/2–1 čevelj) visoka. V zemlji ima okroglo, drobno čebulo z nekoliko tankimi vlakenci. Čebula požene samo jedno okroglo, v zemlji belo, nad zemljo zeleno steblo, ki je spodi brez listov, proti vrhu pa listnato. Sploh nima mnogo listov, navadno so štiri. Ti so sedeči, celorobi, ozki, precej dolgi in žlebasti. Proti koncu se polagoma zožujejo, končujoč se včasih v cev. Više ko sedijo, tem krajši so. Vsa rastlina je gola.

Prava lepota je kimasti cvet, čegar lističi merijo skoro 5 centimetrov (2 palca). Šest jih dela lep zvon, kateri ima na rožnobeli podlagi v črtah okroglasta ali četverkotna, temnorudeče obrobljena okenca. Blizu dna ima vsak listič izpahnjene rob, in ravno ondi na notranji strani globelico, napolnjeno z medom. Lističi so znotraj skoro malo temnejši, in sicer pa pisani kakor zunaj. Sredi lepega oboda stoji 6 prašnikov in plodnica s tremi rogovilami. Ti deli so rumenkasto-zeleni in segajo nad polovico oboda. Plod je podolgasta glavica.

Logarica cvete malega travna in raste, kakor je bilo že povedano, po močvirnih krajih, zlasti po mokrih travnikih. V lastnostih je jednaka cesarskemu tulipanu, vendar ni tako huda. Ker raste po prostorih, ki so človeku bolj od rok, nahudi mu malokdaj.«

Točkovno karto razširjenosti je prispeval Branko Dolinar.

(*agris*). Verjetno so za pegatke sprva mislili, da so kokoši umazane od blata, v katerem so iskale hrano.

Močvirskaja logarica je priljubljena rastlina v angleških vrtovih. Kako razvita je angleška hortikultura, se odraža tudi v imenih, ki sem jih našel kar 56. Nekaj bolj zanimivih je zaradi vsebnosti strupenih alkaloidov povezanih s smrtjo: deathbell (mrtvaški zvonec), widow's wail (vdovina tančica), dead man's bell (mrtvečev zvonec). Bolj pogosta pa so imena guinea hen flower (po pegatkah, kokošim podobnih pticah iz zahodne Afrike), snakes head (kačja glava). Ne najmanj pogosto ji rečejo tudi wild tulip, torej divji tulipan. Pri nobenem imenu pa nisem našel povezave z močvirjem ali travniki ob potokih.

Ker močvirskaja logarica uspeva od Francije in Španije na zahodu preko Alp do Panonske nižine na vzhodu in po celotnem ozemlju nekdanjih Ilirskih provinc, je prav, da navedem nekaj imen tudi s teh rastišč:

francosko: pintade, fritillaire damier, fritillaire pintade

špansko: cabeza de serpiente, tablero de damas

nemško: Schachblume, Keibitzei

italijansko: bossolo dei dadi

madžarsko: mocsári kockásliliom

hrvaško: kockavica

Pa še o slovenskih imenih

Žerjavčkom na vzhodnem obrobju Ljubljane (Dobrunje) pravijo perški ali pirški, po pirnih, saj običajno cvetijo okoli velike noči. V Vnanjih Goricah pa jim rečejo škorci, bržkone zaradi vzorca na cvetu, ki je podoben vzorcu škorčevega perja. Kakšno bogastvo imamo pred domačim pragom! (tb)

Kako bomo ohranili obstoj žerjavčkov?

Močvirskaja logarica ali močvirski tulipan (*Fritillaria meleagris*) je od 15 do 20 centimetrov visoka rastlina iz družine lilijevk. Prepoznamo jo po cvetovih s šestimi venčnimi listi v obliki zvona, obrnjenih navzdol in obarvanih z značilnim škrlatnordečim vzorcem šahovnice. Posamezni primerki imajo lahko tudi bele cvetove. Rastlina cveti marca in aprila. Raste na vlažnih, zmerno gnojnih, lahko občasno poplavljenih travnikih in v nižinskih poplavnih gozdovih, tla z visoko talno vodo pa ji ne ustrezajo.

Na skrajnem jugozahodnem delu občine Trzin, v tako imenovanih Blatnicah, kjer je najboljše in delno še ohranjeno poplavno območje ob spodnji Pšati med Trzinom in Dragomljem, so še ohranjeni mokrotni travniki z rastišči močvirskih tulipanov, domačinom bolj poznanih žerjavčkov.

V Sloveniji so poznana še rastišča v okolici Ljubljane (predvsem Ljubljansko barje), v okolici Kostanjevice na Krki ter na (nekdanjih) poplavnih pasovih rek Pesnica in Ledava. Vrsta je v Sloveniji zavarovana že od leta 1949. Po veljavni Uredbi o zavarovanih prostoživečih rastlinskih vrstah ima tudi oznako H, kar pomeni, da je treba v dob-

rem stanju ohranjati njen življenjski prostor. Na rdečem seznamu ima status prizadete vrste (E), kar pomeni, da bo vrsta izumrla, če bodo dejavniki ogrožanja še naprej prisotni, in nas opominja, da bo treba spremeniti naše vedenje, če jo želimo ohraniti.

Ko sem iskal ljudska imena po svetu, ki bi bila ustreznica žerjavčkom, pa močvirskaja logarica nisem našel v nobenem jeziku. Vrste, ki se imenujejo po pticah žerjavih, so vrste iz družine bananovk: strelcije, helikonije in tudi lokvanjem podobni beli indijski lotosi. Pravzaprav sem streljal mimo, kot se temu reče. Žerjavčki niso dobili imena po pticah žerjavih, temveč po žarenju. Če gledamo cvetove z vrha, so precej neprijazne zamolklo rjavordeče barve, zares nefotogenične! Če pa se sklonimo in pogledamo v cvetove s spodnje strani proti soncu, zažarijo kot žerjavica. Takrat nam bo jasno, zakaj toliko fotografov leži poleg cvetov! Rastlin, ki so dobile imena po žarenju, pa je v svetu kar veliko.

Jure Slatner

Foto: Jure Slatner

Mesečne novice trzinskih gasilcev

V društvu smo sredi marca uvedli delovanje ob izrednih razmerah. Delujemo samo ob intervencijah, vaj, tekmovanj, izobraževanj in drugih dejavnosti pa trenutno ne izvajamo. Pridobili smo zaščitno opremo za zaščito pred okužbo z virusom covid-19. Nekaj opreme smo kupili, določeno pa smo pridobili kot donacijo občine in podjetij. Zaradi obvezne dodatne zaščite naših operativnih gasilcev se bo podaljšal čas prihoda na kraj intervencije, saj delujemo tako, kot da je vsakdo lahko okužen z

Foto: Marko Kajfež

novim virusom. To velja za vse tehnične intervencije, v primeru požara pa je delovanje enako kot pred krizo, z izjemo upoštevanja varnostne razdalje, ki je v trenutnih razmerah priporočena. Po vsaki intervenciji smo dolžni razkužiti uporabljeno opremo in prisotne gasilce, če bi morali priti v stik z virusom. Da bo okužb čim manj, ostanimo doma oziroma skrbimo za priporočeno varnostno razdaljo ter upoštevamo druga priporočila. Le tako bomo virusu onemogočili širjenje.

V marcu smo imeli dva klica na pomoč iz Regijskega centra za obveščanje, oba še pred zaostritvijo razmer. 8. marca ob 21.24 smo dobili obvestilo o gorečem vozilu v Industrijsko-obrtni coni Trzin. Na kraju smo ugotovili, da je požar nastal zato, ker so se pregrele zavore. Zavore smo ohladili z vodo. Poškodovanih ni bilo, na kraju je bila prisotna tudi policija. 11. marca smo bili ob 2.18 zjutraj zaproseni za pomoč pri odpiranju vrat na Ljubljanski cesti. V stanovanju je postalo slabo osebi, ta se ni več odzivala na telefon in domofon. To se je zgodilo v večstanovanjski stavbi, zato smo zbudili sosede, da so odprli vhodna vrata. Vstopili smo skupaj z reševalci in policijo. V tem času je prišel tudi eden od svojcev, ki je imel ključ od stanovanja, zato vlamljanje ni bilo potrebno. Stanovalca so oskrbeli reševalci.

Gasilci po svojih močeh sodelujemo s Civilno zaščito Trzin, 29. marca in kasneje aprila nas je nekaj članov pomagalo pri izdelovanju mask za naše občane. Zaradi trenutnih razmer smo se odločili, da odpovedujemo gasilsko veselico, ki smo jo načrtovali za 10. maj.

Z gasilskim pozdravom.
Dušan Kosirnik

Po Jurčičevi poti

Prvo soboto v marcu se pohodniki Društva upokojujencev Žerjavčki že tradicionalno odpravimo na 15-kilometrski pohod od Višnje Gore do Muljave. Gre za Jurčičev pohod v spomin na pisateljevo rojstvo (rodil se je 4. marca 1844). Letos je bilo tako med 4000 pohodniki tudi šest članov našega društva.

V Višnji Gori so nas gasilci usmerili na parkirišče ob gasilskem domu, do starta na trgu Višnje Gore smo porabili nekaj minut. Tam smo prejeli kazalke za branje knjig in nakupili vozovnice za avtobus. Prvi vzpon proti višnjegorskemu gradu (razvaline) nas je prijetno ogrel in množico pohodnikov razporedil v kačo drugega za drugim. Prvi hrib je bil poraščen z množico telohov in resjem. V krajših pogovorih s pohodniki smo ugotavljali, da se na Jurčičevem pohodu srečujemo že stari znanci. Med klepetom je pot tako hitro stekla skozi vasi Pristava pri Višnji Gori in Zavrtače do Polževega.

Po krajšem postanku za čaj smo se znova začeli vzpenjati na hrib – včasih je bilo tukaj prav imenitno smučišče. Nato nas je pot vodila skozi vasi Male Vrhe, Kravjek, Oslica in vse do Muljave. Na ta dan so ob poti odprte na ogled vse cerkve in kapele, s hiš pa visijo slovenske zastave. Prav tako so bile ob poti različne stojnice in letošnji pohod je bil poimenovan »Poti knjige«. Tako smo se spoznali z gradom Bogenšperk (Slava vojvodine Kranjske), Muzejem krščanstva v Stični (beli menihi), frančiškanskim samostanom v Novem mestu (najlepša knjižnica na Slovenskem), Trubarjevo domačijo z Rašice (Abecednik in Katekizem) in Jurčičevo domačijo na Muljavi (Deseti brat). Na kazalko za branje knjig smo tako nabrali pet žigov in na Muljavi smo za vseh pet žigov prejeli lično nakupovalno torbo.

Vsako leto se na poti ustavimo pri Slavku in Marini v Oslici, kjer nam postrežeta svojo dobroto: cel krompir s slanino. Ker pa sta prijatelja letos postala novepečena stara starša, smo okušali še prav posebne

sladke dobrote. Ob koncu pohoda je na Muljavi potekalo veselo praznovanje s Čuki, z Muljave pa nas je avtobus pripeljal nazaj v Višnjo Goro.

Milica Erčulj, foto: Silvo Marolt

Pred vasjo Oslica smo srečali štiri Trzince, ki so se namenili Jurčičevo pot prehoditi v obe smeri, in tako je nastala naša skupinska fotografija.

Tija ima voljo, pomagajmo ji!

Čas je tak, da se vsi ukvarjamo z boleznijo. Tija pa se spopada z njo od rojstva. Je nasmejana deklica z veliko volje do življenja in se pogumno loteva življenjskih izzivov. V želji, da bi ji pomagali postati bolj samostojna, in ker obseg našega nakazila še zdaleč ne zadošča za vse njene terapije, smo se v Župnijski karitas Trzin odločili, da prošnjo Tijine družine za finančno pomoč predstavimo vsem Trzincem odprtega srca.

V družini sta dve deklici, veliki prijateljici sta. Mlajša Teja je stara pet let in pol, starejša Tija je stara deset let in pol – mlajša je zdrava, starejša pa se je rodila kot nedonošenček z Di Georgovim sindromom s kompleksno srčno napako. Prestala je številne operacije in reanimacije, ki so jo spet priklicale v življenje, a so zakrivile zaostanek v duševnem in gibalnem razvoju. Zaradi pljučne hipertenzije se pojavljajo pljučnice in okužbe. Zdaj je vključena v CIRIUS Kamnik, kjer se dobro počuti, kadar se pojavijo razna dodatna obolenja, pa je v domači oskrbi. Potrebuje celodnevno nego in varstvo, pa tudi razne pripomočke, zdravila, dodatke in različne terapije. Vse to je drago in **samoplačniško**, a le to ji pomaga, da postaja samostojnejša.

Družina ima veliko volje in energije, primanjkuje pa ji denarja. Do zdaj so zbirali zamaške, a ta akcija se končuje, ker imajo velike težave s prevzemom zbranih zamaškov. Iskreno se zahvaljujejo vsem, ki so sodelovali v dosedanji akciji, jim pomagali in vlivali poguma. A življenje teče naprej, zato znova prosijo za pomoč pri zbiranju denarja oziroma

Foto: Osebni arhiv družine

donacij. Za vsako nakazilo bo družina zelo hvaležna.

Za zbiranje sredstev je odprt poseben račun. S tega računa se lahko plačujejo **samo terapije** in terapevtski pripomočki na osnovi predračunov na Tijino ime. Račun za nakazila je odprt preko Škofijske karitas ljubljanske nadškofije, Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana pri NLB št. **SI56-0214-0008-9842-562**, sklic **285569** ter namen nakazila **Tija**. Tija in njena družina sta del našega kraja in prav je, da družini pomagamo pri plačilu prepotrebnih terapij za izboljšanje njenega zdravja.

Anica Batis, Župnijska Karitas Trzin

Skupina Naše vezi Trzin iz Društva Jesenski cvet

O Francki in Vinku

Veliko lepih, pa tudi manj lepih trenutkov je za nami, učenja in pozabljanja, spoznavanja novih, dobrih, slabih, pa tudi posebnih ljudi. Šele ko se odmaknejo, ugotoviš, da imajo v sebi nekaj čudežnega. Pojavijo se, ko jih potrebujemo, in odmaknejo se, da sploh ne opazimo, da jih več ni. V našem društvu je bil to Vinko. Na taborih je bil z nami, otroci in stare ženske so ga oboževali. Kaj je imel v sebi? Mene je nanj opozorila članica Francka, ljubiteljica zemlje, živali in rastlin ...

Francko je možganska kap odtrgala od doma in jo preselila v »drugi dom« v Trzinu. Njeni poškodovani možgani so ji ustvarili novo, drugačno življenje. Začelo se je z zajci. »Tristo zajcev imajo v domu. So nadležni. Skačejo po nogah in to ni prijetno ... Kdo da jih hrani? Vnuk Simon in prijatelj ...« Zajci so odšli, prišle so lepše stvari. Oče ji je kupil rdeči volkswagen. Dela v Ameriki in ji pošilja polno denarja. Zelo jo ima rad. (Francka je bila nezakonska. Imela je očeta, ki je delal na neki kmetiji v Domžalah, in ni imela stikov z njim.)

Delati in postarati se – to je tisto, kar od nas pričakuje življenje.

»Verujem v starost, moj prijatelj. In to, da si nekega dne star in še vedno ne razumeš vsega, ampak da šele spet začeniš, da spet začeniš ljubiti, upati, hrepeneti, da poskušaš vse povezovati z oddaljenim in neizrekljivim, vse tja do zvezd.« (Rainer Maria Rilke)

Prišla je velika ljubezen in Francka je uživala. »Vinko me je vso noč držal v naročju,« je povedala. »Poročila se bova.« Francka je bila dolgo vdova, ni bilo pravega in se je izgovarjala, da ji sin ne pusti. Zdaj ji nihče ne more tega prepričati. Sledile so priprave na poroko. Nekaj

Fotografija iz leta 2009, ko nas je Vinko po romanju na Brezje povabil domov.

oblek je imela pripravljenih tam na hodniku v domu. Spomladi cvetijo marjetice. »Ne marjetic, vrtnice hočem za poročni šopek. Še primerne čevlje mi boš pomagala izbrati in prosim, da slikaš na poroki.« Poroka je uspela. Poročni šopek je podarila trzinski Luški materi. »Kdaj bodo slike?« Izgovarjam se, da so še v obdelavi, in naslednjič, da sem jih dala ženinu Vinku. Francki se je zadnja leta povrnilo vse, kar je pogrešala v življenju. Spomnila pa me je na Vinka, ki je veliko dobrega naredil za Društvo Jesenski cvet.

Zanimivo je bilo to druženje s Francko, pa čeprav so vsi ti dogodki nastajali samo v njeni domišljiji.

Besedilo in Foto: Jožica Trstenjak

Pogovor z ravnateljico Osnovne šole Trzin Matejko Chvatal

Izzivov polno obdobje tudi za učence, učitelje in starše

Šole so po odloku vlade svoja vrata zaprle 16. marca, a številni starši so svoje otroke zadržali doma že v petek, 13. marca. Z ravnateljico Osnovne šole Trzin Matejko Chvatal smo v zadnjih dneh marca opravili intervju po e-pošti, pri drugih vsebinah pa so sodelovali učenci, učitelji in vodstvo Osnovne šole Trzin.

Kako gre trzinskim osnovnošolcem učenje na daljavo? Kako ste zasnovali delo in na kakšne morebitne težave ste naleteli?

Kar je novo, je običajno sprejeto z zadržkom, a tokrat smo zadržke vsi hitro umaknili na stran in se uspešno lotili novih metod poučevanja na daljavo. Postavljeni smo pred nove izzive, ki jih prinaša poučevanje na daljavo, kot so komuniciranje, nadgradnja spletnih učilnic, interaktivna gradiva, videovsebine za naše učence, pa seveda razporeditev časa ... Tako gradimo dobro prakso tovrstnega poučevanja. Zavedamo se, da je treba iti še korak naprej, predvsem glede učinkovite dvosmerne komunikacije učenec–učitelj, želeli bi si povratno informacijo vseh. Poseben izziv pa bo preverjanje znanja na daljavo.

Za zdaj delo poteka tako, da učenci že vsaj dan prej dobijo gradivo (navodila za delo, naloge, povezave) za nemoteno delo po urniku, pozneje tudi rešitve. Za nižje razrede to poteka po elektronski pošti staršev, za višje razrede pa v spletnih učilnicah posameznih predmetov. Učitelji vsebino in obseg dela ves čas usklajujejo v strokovnih aktivih. Seveda so snov priredili drugačnemu načinu dela. Pri tem uporabljajo različne oblike dela. Upoštevacjo tudi načelo »manj je več«.

Kako so se v novih vlogah znašli učitelji? Morda sodobna tehnika povzroča kakšne težave?

Učitelji in drugi strokovni delavci Osnovne šole Trzin so se v novi vlogi odlično znašli, gradiva v različnih oblikah so takoj začeli predajati učencem, ves čas so v stiku z učenci oziroma njihovimi starši. Za morebitna vprašanja in razprave so na voljo staršem in učencem po elektronski pošti in v spletnih učilnicah, po potrebi tudi po telefonu. Učenci po navodilih učiteljev pošiljajo učiteljem predvsem fotografije nalog, risb, izdelkov, pa tudi izdelkov prostega časa, celo kuharskih podvigov. Učitelji so večiči uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije, kljub temu pa se v tem času še bolj intenzivno samoiniciativno učijo uporabe novih orodij, na primer za pripravo kvizov znanj, videoposnetkov in podobno, da bi vsebine čim bolj približali učencem. Ves čas je v stiku s starši tudi šolska svetovalna služba. Izkazalo se je, da smo v teh časih vodstvo, učitelji, učenci, starši nepogrešljiv tim.

Kako so se odzvali učenci in kako starši? Lahko delite kakšne izkušnje?

Odzivi staršev in učencev so prav tako zelo pozitivni. Številni starši so celoten učiteljski zbor pohvalili za odlično pripravljene vsebine. Všeč jim je, da so navodila za delo kratka in jasna, učenje z različnimi dodatki (animacijami, kvizi, filmi) pa odlično popestrjeno in zanimivo tudi za odrasle. Dela, pravijo, imajo učenci ravno prav (čeprav nekateri učenci sami pravijo, da ga je dokaj veliko). Pohvalili so tudi hiter odziv učiteljev.

Povedali so še, da je bilo sprva težko, saj njihovi otroci niso vsega vzeli resno in so naloge rešili pomanjkljivo in površno. Zdaj pa je delo steklo. Učenci so si šolske obveznosti razporedili tako, kakor jim ustreza, in to je največkrat zjutraj po zajtrku. Kar nekaj otrok zjutraj tudi telovadi. Hitrejši učenci porabijo za vse naloge približno dve uri na dan.

Uspešnejši učenci nimajo nikakršnih težav, ne z razporeditvijo časa, ne z razumevanjem snovi, ne s sprotnim delom. Otroci povedo staršem, da ne potrebujejo pomoči, in starši se na to zanesejo.

Kjer je v družini več otrok, je včasih težko uskladiti delo ob računalniku, nekateri starši pogrešajo sprotno povratno informacijo otrokom, ali so vse prav naredili. Večja težava je pri učencih s posebnimi potrebami. Ti imajo veliko dela, nekateri pravijo, da preveč, saj se njihovo šolsko delo pogosto raztegne čez ves dan. Zlasti pri naravoslovnih predmetih in jeziku pri tem potrebujejo pomoč staršev, imajo tudi inštruktorje (pomoč preko Skypa) in seveda pomoč šolskih specialnih pedagogov. Pomoč in sodelovanje slednjih so starši prav tako pohvalili. Vsi se trudijo, da bi otrokom snov razložili na njim ustrezn način. Starši teh otrok opozarjajo, da vedo, da bodo njihovi učenci imeli težave (pomanjkljivo znanje) ob vrnitvi v šolo, in upajo, da bo to ustrezno upoštevano. Seveda večje razlike v znanju učencev pričakujemo tudi učitelji.

Starši bi želeli povratno informacijo, ali otrok dela zadosti in dovolj dobro, saj tega sami ne morejo preverjati. Prav tako so poudarili, kako je pomembno, da otrok spozna, da zmore sam opraviti učne obveznosti, in to natančno in dobro. Pri tem pa je ključna stopnja obremenitve, ki je po njihovem mnenju ravno prava. Zapisali pa so tudi (citiram): »Seveda pa je to mogoče le ob tako odlični podpori vas učiteljev. Čestitke vsem.«

Ali imajo vsi trzinski otroci doma računalnik? Kako urejate stanje tam, kjer računalnika morda nimajo ali kjer starši niso večji njegove uporabe?

Na podlagi povratnih informacij, ki smo jih na različne načine pridobili od staršev, smo prejeli tri prošnje za izposojlo šolskih računalnikov in vse tri družine so jih takoj dobile. Na šoli imamo še 20 (namiznih) računalnikov, ki jih prav tako lahko posodimo. Pričakujemo jih pa še nekaj od donatorjev, za kar se je zavzela Zveza prijateljev mladine Domžale. Računalnike bomo zagotovili prav vsem, ki jih bodo potrebovali, saj brez njih ni mogoče učenje na daljavo. Če družina niti nima domačega računalnika niti njeni člani niso usposobljeni za delo z njim, ji v šoli natisnemo vsa potrebna gradiva in jih dostavimo na dom. Učitelji pripravljajo gradiva v taki obliki, da je potrebnega čim manj tiskanja.

Kako bo s plačilom šole in vrtca v tem času, ko so otroci doma?

Plačilo vrtca v času, ko so otroci doma, prevzame posamezna občina. Kar se tiče plačila šole, pa v času zaprtja šole ne bo stroškov, ki so povezani s prehrano, dnevi dejavnosti, nadstandardnim programom in še čim, zato tudi teh plačil za starše ne bo.

Ponekod otrokom, ki so upravičeni do brezplačnega obroka, zagotavljajo suhe obroke in dostavo na dom. Ali o čem podobnem razmišljate tudi v trzinski občini?

Na podlagi odredbe ministrstva za izobraževanje in šport mora biti šola zaprta. Za potrebe civilne zaščite smo tudi na naši šoli pripravljene odpreti šolsko kuhinjo ali kakšen drug prostor, o čemer smo obvestili pristojne institucije. Z Občino Trzin smo vsak dan v stikih in se dogovarjamo, kako lahko skupaj pomagamo trzinskim otrokom oziroma družinam predšolskih, šoloobveznih otrok. Obvestila sproti objavljamo na spletni strani šole in starše prav tako obveščamo po elektronski

pošti. V primeru kakršnih koli stisk se starši lahko obrnejo na pristojni center za socialno delo, Karitas ali Rdeči križ.

Koliko je otrok, ki so v Osnovni šoli Trzin upravičeni do brezplačne malice?

Teh učencev je približno polovica. Še enkrat poudarjam: starši, ki prejemajo subvencijo za šolsko malico in kosilo, se lahko obrnejo na Center za socialno delo Domžale, kjer bodo dobili vsa potrebna navodila za vlogo za finančno pomoč.

Tanja Bricelj

Zbirnik odzivov nekaj staršev in otrok

Pohvale staršev

- odlično pripravljen načrt dela
- jasno razdelan urnik s prilogami
- strnjen načrt dela po predmetih
- paket učnih gradiv
- učna gradiva poslana za konec tedna
- Otrok je postal samostojnejši, sam si prenese gradiva.

Pohvale otrok

- delo po izbiri
- Sam si lahko porazdelim naloge.
- Razumem, kar moram narediti.
- Lahko samostojno delam.
- razlage na spletnih povezavah

Povzetek mnenja ene izmed mam

Prilagajata se urnik in lastna razporeditev dela.; Rajši se loteva hišnih opravil.; Otrok bolj ceni učiteljevo delo.; usvajanje novih računalniških veščin in znanj; boljša povezanost s sorojenci; pohvala za trud učiteljev pri pripravi in pošiljanju gradiv; pohvala vodstvu za spodbudne besede.

Težave, ki jih opažajo starši

- usklajevanje
- potrebuje pomoč za komuniciranje po spletu
- moten dostop do vsebin
- težave s spletno povezavo

Težave, ki jih opažajo otroci

- Pogrešam dodatno razlago učiteljice.
- mamina pomoč pri razlagi
- Nimamo tiskalnika.
- Pečejo me oči.

Povzetek mnenja ene izmed mam

Težave z motivacijo in usklajevanje učenja, preverjanje dela treh otrok.; Veliko gradiva povzroča preobremenjenost, stres.; orientacija po spletnih povezavah za dodatno razlago; povratne informacije

Zahtevek za popravek

V uredništvo smo 20. marca prejeli naslednje e-sporočilo in ga v opravičilo zakoncema Koprol objavljamo v celoti, skupaj s pripadajočo fotografijo. Prizadetim se zaradi napake pri zapisu priimka opravičujemo, medtem ko gre pri objavi fotografij in vsebin za odločitev uredništva, ki o (ne)objavi presoja glede na razpoložljiv prostor in/ali pomembnost. Avtorji so o možnosti krajšanja ali neobjave obveščeni v kolofonu vsakokratne številke. Zakoncema Koprol se opravičujemo in ju prosimo za razumevanje.

Uredništvo

»Spoštovana gospa urednica, v današnji številki Odseva je bilo nekaj napak, in sicer: Na strani 6 – občinske novice – v poročanju o seji občinskega sveta – je treba popraviti priimek predsednika NO, ki je pravilen KOPROL in ne Kaprol.

Na strani 25 – zahvala zakoncema Kaprol – pravilno KOPROL, in ker imava iz šole pravilen tekst s sliko, prosiva, da objavite tudi najino sliko, ker namreč v našem občinskem glasilu objavite vsako fotografijo, pa dajte še to.

Prosiva za opravičilo in popravek vseh napak, za katere sicer meniva, »da so bile dobronamerne«.

Pri vašem delu vam želiva vse dobro.

Lepo pozdravljava, Tatjana in Marcel KOPROL«

Izkušnje učencev 5. a razreda

Svoje vtise o obdobju pandemije in učenju od doma so nam zaupali učenci 5.a razreda. Nekaterim učenje doma ni všeč, drugim ustreza bolj kot obiskovanje šole, prav vsi pa pogrešajo druženje s sošolci in prijatelji.

Po zajtrku vzamem v roke urnik in pogledam, kaj imam prvo uro. Naloge, ki nam jih da učiteljica, lepo naredim. Učenje doma mi ni tako zelo všeč kakor učenje v šoli. Pogrešam učiteljičino razlago, predvsem pa svoje prijatelje. V šoli se naučim veliko več stvari kakor doma. Šolo pogrešam tudi zato, ker sem se v času šole lahko družil s svojimi prijatelji, zdaj pa se ne morem. Po drugi strani mi je pa všeč, da smo doma, zato ker imam več časa za stvari, ki jih nisem mogel početi med šolo. Ves dan se veliko igram s svojim zajčkom Muffijem, ki je zelo vesel, ker smo vsi doma. (učenec 5. a razreda)

Pri predmetu naravoslovje in tehnika smo imeli nalogo, da en teden spremljamo svojo telesno temperaturo ali temperaturo zraka ob istem času. V prvem tednu učenja od doma sem spremljala zunanjo temperaturo zraka vsak dan ob 18. uri. Temperaturo zraka sem najprej zapisovala v preglednico. Podatke sem nato uredila in narisala graf. Ugotovila sem, da se je tedenska zunanja temperatura zraka vsak dan višala in je bila za marec kar visoka. Zunanja temperatura zraka ob 18. uri se je gibala od 8 stopinj Celzija in vse do 17 stopinj Celzija. Naloga je bila zelo zanimiva in poučna. (učenka 5. a razreda)

Naša likovna naloga je bila, da ustvarimo svojo modno kreacijo, in jaz sem se odločila, da ustvarim kreacijo za na plažo, saj bo kmalu poletje. Ob kreaciji sem napisala tudi nekaj misli in nasvetov. Ta naloga mi je bila res všeč, ker zelo rada likovno ustvarjam. Z risbami razveseljujem tudi vse svoje bližnje. Zelo se veselim še kakšne podobne naloge. (učenka 5. a razreda)

Naša likovna naloga je bila, da ustvarimo svojo modno kreacijo, in jaz sem se odločila, da ustvarim kreacijo za na plažo, saj bo kmalu poletje. Ob kreaciji sem napisala tudi nekaj misli in nasvetov. Ta naloga mi je bila res všeč, ker zelo rada likovno ustvarjam. Z risbami razveseljujem tudi vse svoje bližnje. Zelo se veselim še kakšne podobne naloge. (učenka 5. a razreda)

Vsak dan gremo s starši na desetkilometrski pohod, tako se družimo in lažje zadihamo. Ta teden smo na Pšati opazili več nutrij, ki jih do zdaj nismo zaznali. Našteli smo vsaj dva para in pet mladičev. (učenec 5. a razreda)

Za vsak dan v tednu imamo naloge razdeljene po urniku, a meni je bližji način učenja po predmetih, tako da vsakič predelujem predmet za predmetom. Tako se v snov bolj poglobim in si lahko vzamem več časa za snovi, ki so mi ljubše. Rad berem, v svoji sobi pa skušam zadeti koš iz vseh možnih položajev. (učenec 5. a razreda)

Domače učenje mi je prav všeč. Prva stvar, ki mi je všeč, je to, da lahko dalj časa spim. Ko pojem zajtrk, pa se lotim dela za šolo. Težav z

učenjem nimam, tudi pomoči staršev za zdaj še nisem potreboval. Všeč mi je tudi to, da si lahko naloge porazdelim sam. Šole ne pogrešam, pogrešam pa svoje prijatelje. Svoj prosti čas najraje preživim ob igranju igrice ali urejanju videov. (učenec 5. a razreda)

Šolanje od doma mi je všeč, a zelo pogrešam svoje sošolke. Ni ravno »bedno«, ampak je vseeno dolgočasno biti ves čas doma. Pogrešam druženje s sošolkami iz petih razredov. Komaj čakam, da se vrnem v normalno šolo. (učenka 5. a razreda)

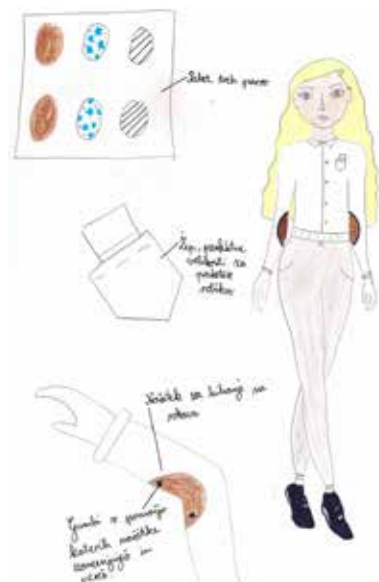

V času, ko ni pouka, dopoldne opravim vse za šolo. V prostem času in popoldne, ko mami že opravi službeno delo, smo zunaj na dvorišču. Igra-

mo nogomet, streljamo z doma izdelanim lokom in gremo na sprehod v naravo, kjer ne srečamo skoraj nikogar. Ob potočku pri gradu Jable se igramo igre spretnosti, kot so se jih igrali, ko je bila mami majhna. Prečimo potoček z levega na desni breg čez podrtó drevo. Našli smo vhod v jamo pri gradu Jable, ki morda vodi celo do Dobena. (učenec 5. a razreda)

Samostojno opravljam naloge, ki mi jih pošlje učiteljica. Poleg šolskih obveznosti igram na klavir, ustvarjam z lesom, vrtnarim, kar nekaj časa preživim v naravi (plezanje po drevesih ...) s svojim bratcem. Psičko Duscho urim preprostih trikov. Prav nič mi ni dolgčas, kvečjemu mi zmanjka časa za vse ustvarjalne zamisli. (učenec 5. a razreda)

Koronakreacija

NTC-učenje v Osnovni šoli Trzin

V lanskem šolskem letu smo imeli v Osnovni šoli Trzin zelo odmevno predavanje avtorja programa NTC dr. Ranka Rajoviča. Za njegova predavanja je po Evropi ogromno zanimanja, zato smo še toliko bolj veseli, da so ga imeli možnost poslušati tudi starši trzinskih otrok. Predavanja se je udeležilo več kot 150 staršev in strokovnih delavcev šole. Delavnice NTC zdaj v šoli potekajo že drugo šolsko leto in pri otrocih, ki jih redno obiskujejo, je viden zelo lep napredek.

Nad to metodo so navdušeni tudi učitelji trzinske šole, zato smo zanje pripravili strokovne seminarje. Na njih se je velik del učiteljev, predvsem na razredni stopnji, usposobil za uporabo metode NTC pri pouku.

Sistem učenja NTC je specializiran program za razvoj učnih in miselnih sposobnosti otrok. Pri otrocih načrtno razvija zmožnost mišljenja, razmišljanja, zbranosti, sklepanja, hitre miselne odzive na problem, ki se pojavi. Ta program izrazito spodbuja in razvija tudi otrokovo ustvarjalnost. Orodje pri tem učenju je **igra**.

Delavnice in dejavnosti NTC pri pouku so zasnovane tako, da v kombinaciji z gibanjem spodbudijo različne miselne procese pri otrocih in jim ustvarijo dobro podlago za boljše in hitrejše učenje. Ta metoda spodbuja duševni razvoj, pozornost, divergentno razmišljanje ... Otrok ima pri tem resno delo – mora razmišljati in se igrati. Poleg spodbujanja psihomotoričnega razvoja dajemo poudarek miselnemu razvoju in razvoju uporabnega znanja. Z vsemi informacijami, ki so nam dostopne v 21. stoletju, ne moremo ničesar storiti, če jih ne znamo povezati in pretvoriti v uporabno znanje in funkcionalno razmišljanje. **Veščina razmišljanja bo ena pomembnejših veščin, ki jih bodo naši otroci morali obvladati v času šolanja, študija in končno iskanja zaposlitve.**

Poleg izboljšanja različnih vrst motoričnega razvoja učitelji in starši pogosto poročajo o boljšem uspehu v šoli, večjem veselju do učenja, boljši zbranosti in povečani ustvarjalnosti pri otrocih. Iz tega lahko povzamemo, da program NTC uspešno odpravlja težave otrok dandanes.

NTC je metoda učenja, za katero je njen avtor dr. Ranko Rajović leta 2015 dobil prestižno nagrado svetovne Mense. (Foto: Arhiv NTC centra Domžale)

Naš glavni cilj je, da pri otrocih, ki obiskujejo delavnice, razvijemo logiko, jim izboljšamo zbranost, hitrost razmišljanja in sklepanja, znajdenje in odzivanje v novih položajih, povečamo samozavest, jih naučimo, kako se pridobiva uporabno znanje, ter spodbujamo razvoj nadarjenosti na posameznih področjih. Tako jih pripravljamo na številna stanja v življenju. S skupnimi močmi lahko otrokom omogočimo še kakovostnejše izobraževanje in jih s tem še bolj pripravimo na izzive, ki jim jih bo prinašalo življenje. Več o programu najdete na www.ntcslovenija.com ali nam pišete na ntc.domzale@gmail.com.

Vanja Jovičević, vodja NTC-centra Domžale

Robotika med trzinskimi osnovnošolci

Robotika v teh časih ni nikakršen bavlav. Otroci Osnovne šole Trzin jo imajo v dodatni ponudbi na voljo že tretje leto. V letošnjem šolskem letu smo bili vključeni v novi projekt Prva LEGO liga, ki je netekmovalen, multidisciplinaren in zabaven program izkustvenega učenja in dela. Letošnja tematika je grajenje pametnega mesta. To mesto pomaga prebivalcem Trzina živeti dejavneje, bolj enakopravno, strpneje in tudi zanimiveje.

Marca smo se začeli pripravljati na nastop na festivalu, ki bi bil v Vitanju. V teh časih je bolj kot ne jasno, da se bodo datumi festivalov in dogodkov verjetno prevesili v jesen ali prihodnje leto.

V prvih mesecih so otroci spoznali vse komponente robotike, računalnik, pametno kocko, senzorje gibanja, nagiba, svetlobe ... Spoznali so enostavno ikonsko programiranje, uporabo računalnika in tablice. Zgradili so nekaj »robotov«, ki so jih učili, kako stvari delujejo, zakaj tako delujejo, kako se premikajo in zakaj moramo postaviti na primer jermen v pesto, da se konstrukcija zavrti. Ko so otroci razumeli vse komponente robotike, so seveda znali poimenovati osnovne dele mehanizmov, kot so polž, jermen, gred, os, pesto, vzvod, ročica ...

Nato smo se lotili projektnih vprašanj. Razdelili smo se v ekipe po tri člane ter raziskovali in razmišljali. Nazadnje pa se je ekipa že združila v celoto in začela sestavljati mesto Trzin v novi, otrokom zanimivi podobi.

Kaj bi lahko bilo skozi oči otrok in z metodiko dela s kockami drugače v pametnem mestu Trzin?

Banka, pošta, trgovina: v teh objektih so otroci uspešno konstruirali dober dostop za gibalno ovirane; klančina, naprava za dvig invalida, senzor za glasom za lažji dostop, da zaposleni lahko pomagata pri dostopu. V banki se sestavili sprožilni alarm in mehanizem za primer ropanja banke. Na bencinski črpalki lahko s senzorjem pokličemo na pomoč.

Šolska igrišča imajo dodatna plezala, kot je plezalna stena. Gugalnica na senzor oziroma motor; gozd, kjer je adrenalinski park, v katerem je mehanizem, ki nas tračno vleče navzgor. Poti, ki označujejo dejavnost, prižig luči na določeni gib oziroma zvok. Policijska postaja, kjer se lahko pogovarjaš s policisti in opazuješ njihovo delo.

Zanimivo, kaj je otrokom pomembno in izziv. Ponosni smo, da otroke spodbujamo k drugačnemu raziskovalnemu razmišljanju. Ekipe robotike OŠ Trzin že zdaj čestitam za uspešno, zanimivo in dobro delo. Ko bo čas primeren za nadaljevanje naših zgodb, pa se spet snidemo v šolskih klopeh. Ta čas lahko sledite naši Facebookovi strani, spletni strani zavoda www.zavod123.si, kjer objavljamo igre s kockami. Razpisane so tudi že poletne počitnice in plavalni tečaji z robotiko, kjer lahko koristite tudi predprijavne popuste.

Mojca Grojzdek, Zavod 1-2-3

Podjetje Seti d. o. o.

Kranjsko podjetje podarilo Trzincem material za izdelavo zaščitnih mask

Kmalu po izbruhu epidemije korona virusa v Sloveniji je pri nas začelo primanjkovati vseh zaščitnih sredstev, med njimi tudi zaščitnih mask. Zato so se na spletu začeli pojavljati številni nasveti o doma narejenih maskah. Navodila o izdelavi pralnih zaščitnih mask iz bombažnega blaga so objavili tudi na spletnih straneh UKC Ljubljana. A pozor, take maske so primerne zgolj za splošno uporabo! Z zaščitnimi maskami so se začela ukvarjati tudi nekatera slovenska podjetja. Eno teh je kranjsko podjetje Seti, v katerem je že 16 let zaposlen Trzinec Frenk Korošec, ki ga zaradi njegove zgovornosti zagotovo pozna veliko občanov.

Frenk (desno) se v okviru Civilne zaščite Trzin redno udeležuje akcij Očistimo Trzin in odstranjevanja invazivk. Od lani deluje tudi v Društvu prijateljev mladine Trzin kot njegov podpredsednik. (Foto: Tanja Jankovič)

Vlada je konec marca izdala odlok, na podlagi katerega je od ponedeljka, 30. marca, do preklica pri gibanju v zaprtih javnih prostorih (trgovine, banke, lekarne, bencinske črpalke ...) treba nositi zaščitne rokavice in zaščitno masko ali druge oblike zaščite ustnega in nosnega predela, ki prekrijejo nos in usta.

Frenk Korošec (levo) in direktor Aleš Šarec (desno) v proizvodnji. (Foto: Arhiv Seti)

Proizvodno podjetje Seti, ki zaposluje 25 delavcev, se ukvarja z izdelavo namizne papirne galanterije (prtiči oz. servieti, prti, nadprti, tekači ...), specializiralo pa se je za proizvodnjo izdelkov iz tako imenovanega airlaid papirja – to je papir, ki posnema blago. Njegovi odjemalci so gostinski lokali vseh vrst, ki pa so zaradi vladne uredbe 13. marca zaprli vrata. »Za naše podjetje je to pomenilo katastrofo. Naročila vseh vrst papirne galanterije so se tisti trenutek v celoti ustavila,« nam je zaupal direktor podjetja Aleš Šarec. Ker pa jih je čakalo še končanje proizvodnje naročenih izdelkov, so morali najprej poskrbeti za zaščito svojih zaposlenih. Potrebovali so zaščitne maske, a jih je na trgu zmanjkalo. Znašli so se pred vprašanjem, kako naprej. »Poudariti moram, da ima airlaid papir vse potrebne certifikate za uporabo v higienske namene. Zato smo začeli razmišljati o tem, kako bi ga lahko izkoristili za zaščito obraza. Kmalu smo našli rešitev, kako iz enega prtiča v manj kakor minuti izdelati zaščitno masko. Veliko podjetij, ki so lahko nadaljevala poslovanje, se je znašlo pred podobno težavo kakor mi. Zato smo se odločili, da svojo zamisel ponudimo trgu.«

Primernost štirislojne airlaid zaščitne maske in airlaid prtiča, ki je potreben za izdelavo zaščitne maske, so preverili v Službi za preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb, UKC Ljubljana. 19. marca so iz službe prejeli dovoljenje za prodajo oziroma potrdilo o ustreznosti izdelka, v katerem je bilo zapisano: **»Maska NI PRIMERNA za zdravstveno uporabo, namenjena je izključno zaščiti splošne populacije (industrija, trgovina, osebna raba ...).** »To pomeni, da so štirislojne maske, izdelane iz airlaid prtiča, primerne za uporabo povsod tam, kjer v normalnih razmerah dela maske niso potrebne. Ne more torej nadomestiti kirurške ali medicinske maske niti maske, ki je potrebna v lakirnici vozil. Je pa ustrezna za delovna mesta, kjer uporaba zaščitne maske ni predpisana, torej za proizvodnjo, trgovino, prevoze in podobno in seveda za osebno uporabo,« nam je pojasnil Šarec. Takoj naslednji dan je stekla proizvodnja. V podjetju, ki lahko na dan izdela skoraj milijon kosov prtičev, so jih do konca marca na tržišče poslali že pet milijonov. Od tega so jih 2.100.000 prejela podjetja, ki so iz njih začela izdelovati zaščitne maske. Med njimi je tudi podjetje HepiFit, veterinarska hidroterapija in rehabilitacija, Tina Pihlar, s. p., iz Trzina. Po besedah direktorja Šarca se je zaradi tega na delo lahko vrnilo več kot 400 delavcev, ki so takoj začeli šivati ali zlagati prtiče za maske. »Z zaščitnimi maskami ali materialom za njihovo izdelavo smo tako skupaj z izdelovalci mask oskrbeli več kot 350 podjetij, občin, javnih zavodov, neprofitnih organizacij, domov za ostarele in tudi fizične osebe,« je zadovoljen Šarec in obljublja, da bodo najprej pokrili vse potrebe v Sloveniji in šele nato izdelek ponudili v tujini. Po njegovih besedah imajo na voljo dovolj vseh surovin in tudi dobave so pravočasne. Ti prtiči so pakirani v pakete po 50 kosov in primerni za izdelavo 50 zaščitnih mask za splošno uporabo. Napredaj so v bolj založenih trgovinah Jager, Kea, Mercator in Spar. Pri tem pa še opozorilo: uporabljene maske varno odvrzite med splošne odpadke. Nikakor jih ne odvrzite v odtok, ker se bodo ti zamašili. Airlaid material je namreč netopen in se ne razgradi v vodi.

Iz airlaid prtiča lahko sestavite zaščitno masko na več načinov.

Člani štaba CZ in številni gasilci ter prostovoljci PD Onger in KUD Franc Kotar so tri dni sestavljali štirislojne airlaid zaščitne maske za kratko uporabo. Pri tem so jim pomagali tudi uslužbenci naše občine. (Foto: Arhiv CZ)

Videe za sestavo si lahko ogledate na **YouTube profilu Seti d.o.o.**

Videi prikazujejo sestavo **z luknjami in gumico** (primerno za kratko nošenje maske do dve uri), **sestavo s spenjačem in elastiko** (primerno za dolgotrajno nošenje maske) ter sestavo **s sponkami** (primerno za proizvodnje – hitra izdelava in večkratna uporaba nosilca).

Več kot 100.000 prtičev je podjetje podarilo brezdomcem, različnim občinam in civilnim zaščitam, Zvezi prijateljev mladine Ljubljana in drugim. Na pobudo poveljnika Civilne zaščite Trzin Mihe Pavška in po posredovanju Frenka Korošca pa je podjetje Seti konec marca 3200 prtičev airlaid doniralo tudi civilni zaščiti v Trzinu. Štab civilne zaščite je takoj organiziral prostovoljce, da so v sejni sobi Občine Trzin tri dni izdelovali zaščitne maske. »Pri organizaciji in tudi izdelavi mask so se zelo izkazali poveljnik civilne zaščite Miha Pavšek, župan Peter Ložar, podžupan Rado Gladek ter poveljnik trzinskih gasilcev Marko Kajfež in njihov predsednik Borut Kump.« je poudaril Korošec, ki je hkrati tudi namestnik poveljnika Civilne zaščite Trzin, in dodal: »Hvaležni pa smo tudi vsem prostovoljcem, da so se odzvali.« Naslednjih nekaj dni so člani civilne zaščite pred poslovalnicama Mercator in Spar med 8. in 10. uro razdeljevali zaščitne maske občanom, ki spadajo v ogroženo skupino, in jih ob tem opozarjali na sprejete ukrepe. Istočasno so jih razdeljevali tudi pred poštno poslovalnico v obrtno-industrijski coni. Pozneje so zaščitne maske lahko dobili tudi drugi občani. »Poleg tega smo z zaščitnimi maskami oskrbeli uslužbence Pošte Slovenija, ki delajo v trzinski poslovalnici v obrtno-industrijski coni,« nam je še pojasnil Korošec.

Tanja Jankovič

AIRLAID
50x40

**NAVODILA ZA IZDELAVO
ZAŠČITNE 4 SLOJNE AIRLAID
MASKE, Z UPORABO
AIRLAID SERVIET**

**KAJ POTREBUJEMO
ZA IZDELAVO
AIRLAID ZAŠČITNE
MASKE**

ELASTIKE

1.

2.

3.

4.

**ZGORNJI ROB
JE ZAPRT**

**SPODNJI ROB
RAZKRIVA SLOJE**

4.

**SESTAVLJENO MASKO
LAHKO SEDAJ
RAZPREMO IN
NADENEMO**

**SESTAVLJENA AIRLAID
ZAŠČITNA MASKA**

**PREDOGLED
PRAVILNO
NAMEŠČENE
MASKE**

Namesto čopiča raje uporabila šivanko

Karanteno je mogoče različno preživljati. V dneh, ko je bila zaščitna maska še redkejša od poštenih politikov, se je Antonija Pacek - Tonka lotila izdelave domačih pralnih mask. »Najprej sem nameravala v času izolacije in prekinitve dejavnosti v CAT-u (tuji jeziki, likovna dejavnost) več prostega časa nameniti slikanju akvarelov in z akrilom ali oljem na platno. Potem pa sem se raje odločila za izdelavo pralnih mask, ki jih bom podarila znancem in drugim, ki jih potrebujejo,« nam je zaupala Antonija Pacek. Povezala se je s civilno zaščito in občanom Trzina podarila nekaj deset pralnih mask, izdelanih iz gosto tkane nerabljene flanelne rjuhe, pralne pri visoki temperaturi.

Foto: osebni arhiv Antonije Pacek

»Pred odhodom v trgovino je najbolje nastaviti pri vratih lonec z vodo in nekaj praška. Vanj ob prihodu domov damo uporabljeno masko, nato pa jo skuhamo, kot se je to delalo pred pralnimi stroji. Če gremo po nakupih enkrat na teden ali še manj, maske ni težko vsakič sproti oprati,« svetuje.

Opozorilo

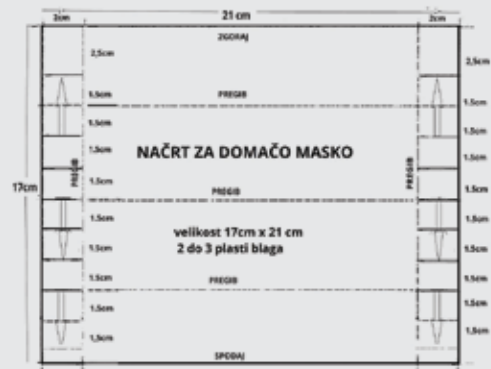
Pralne maske niso preverjena zaščita. Po nekaterih raziskavah se med tkaninami, ki so primerne za osebno zaščito, na zelo dobro tretje mesto glede neprepustnosti uvršča gosto tkano blago kuhinjskih krp.

Za nosno oporo je Tonka najprej uporabila deset centimetrov dolgo žičko za zapiranje vrečk, ko pa je te zmanjkalo, je uporabila ploščate žičke za vezanje vrtnin. Še največ težav je imela s trakovi za zavezovanje, saj za eno masko potrebuje kar dvakrat po sto centimetrov traku, tako da je porabila vse trakove, kar jih je bilo pri hiši. Teh je hitro

zmanjkalo, izdelovanje trakov iz blaga pa je precej zamudno, zato se zdaj loteva izdelave mask z elastiko. Za šivanja večje bralke (in bralce) Odseva nam je Antonija Pacek zaupala postopek izdelave. Morda se izdelavi pralnih mask pridruži še kdo. (tb)

Izdelava

Odrezan kos blaga (20 x 20 cm ali 40 x 20 cm, če gre za tanjše blago) zgoraj in spodaj zarobim. V zgornji rob vstavim žičko (če je krajša, jo na obeh straneh obšijem, da se ne premika). Naredim tri gube, spnem z bucikami, dobim višino maske. Prišijem trak na vsako stran. Najprej trak prišijem na zunanjo stran, nato ga prepognem čez rob in še na notranji strani zašijem, da se ne cefra. Odstranim bucike in zalikam gube. Pod masko lahko vstavimo papirnat robček ali prtiček.

Kroj

Na spletu je mogoče najti več različnih krojev za izdelavo pralnih mask, ker pa nimajo vsi bralci dostopa do spleta, zgoraj objavljamo kroj za masko, ki ga je po vzoru medicinske maske izdelala Alenka Sottler, slovenska akademska slikarka in ilustratorka. Sottlerjeva je kroj podarila v splošno uporabo vsem.

Ustvarjalnost v trzinskem gozdu

V teh lepih pomladnih dnevih se radi sprehajamo v naravi in opazujemo, kako se rojeva novo. Vse brsti in kmalu bo vse ozelenelo. Imamo srečo, da je zdaj veliko sonca, in tudi v prihodnje se obetajo lepi topli dnevi. Do nedavnega smo take dneve ob koncu tedna izkoristili za izlete v bližnje ali bolj oddaljene kraje, zdaj pa smo se znašli v drugačnih razmerah.

Takšnih okoliščin do zdaj nismo poznali. Gibljemo se lahko samo po naši občini in marsikdo izmed nas je znova začel odkrivati naš bližnji gozd, lepo obnovljeno trim stezo, Frnihtov bajer, izvir Gvajšek, Gozdno učno pot Onger, sprehod ob Pšati ... Približno tretjino površine Občine Trzin porašča gozd, drugo tretjino prekrivajo polja, tretjina pa je poseljena. Bližnji gozd nam omogoča zadovoljitev naših gibalnih potreb. S tako naravno danostjo imamo prebivalci Trzina veliko možnosti za sprehajanje po številnih gozdnih in poljskih poteh. Kljub omejitvam gibanja se lahko sprehajamo, tečemo, kolesarimo pod pogojem, da to počnemo sami oziroma s člani družine in upoštevamo varnostno razdaljo.

V prvem tednu omejitve gibanja po občinah smo se navadili na sprehode po gozdu. Z varne razdalje smo se srečevali s sosedi, znanci, se na daleč pozdravili in izmenjali nekaj besed ter odšli naprej. Na enem izmed popoldanskih sprehodov smo sprehajalci doživeli prijetno presenečenje. Ob Beli cesti smo srečali Matjaža Erčulja, ki je s sinom Majem ustvarjal figuri iz lesa. Nedvomno je projekt o mokriščih, v katerem je sodelovala občina Trzin, Matjaža spodbudil, da se je odločil za izdelavo žabe in kačjega pastirja. Oblikovanje se je lotil z motorno žago in dokazal, da je spreten tudi pri klesanju oziroma obžagovanju lesa. Maj je s čopičem in barvo oživil figuri, kot je povedal, rad riše in slika. Lično postavljena lesena klop, ki jo na eni strani čuva žaba, na drugi pa kačji pastir, bo omogočala prijeten počitek ali pa opomnila, da smo na območju mokrišč.

Foto: Peter Hudnik

Potem ko sta Matjaž in Maj dokončala delo, je nekdo žabico še polepšal in ji za oči dodal dva »diamanta«. Šušlja se, da je klopca že dobila status nove trzinske znamenitosti.

Hvala Matjažu in Maju za trud in izvirno zamisel! Ob izviru Gvajška sta Erik in njegov očka Gregor iz leskovih palic izdelala nov mlinček, ki ga potoček veselo vrti. Marsikateri otrok se bo ustavil in občudoval moč vode, ki vrtil lesene paličice. Gregor in Matjaž sta kot mlada očeta pokazala svojim otrokom, kako se lahko zamotimo s prijetnimi prostočasnimi dejavnostmi, za katere nam sicer zmanjka časa.

Uživajmo v lepih pomladnih dnevih in se prepustimo sončnim žarkom. Izkoristimo zdajšnje stanje in si vzemimo več časa zase, za svoje bližnje in znance, pa čeprav samo s telefonskim klicem ali drugim elektronskim komuniciranjem.

Majda Šilar

Foto: Majda Šilar

V Knjižnici Domžale virus spremenili v priložnost

Ker smo v teh dneh ujeti med štiri stene, Knjižnica Domžale ponuja širok nabor knjig, s katerimi si lahko krajšamo čas. Četudi so vrata kulturnih ustanov zaprta, nam sodobna tehnologija omogoča dostop do elektronskega gradiva. Knjižnica Domžale tako ponuja izbor več tisoč enot z različnih področij. Za dostop do spletnega portala Biblos potrebujemo zgolj uporabniško ime in geslo, ki ju že uporabljamo za dostop do storitve Cobiss. Če tega morda nimate, v knjižnico pa ne morete, da bi ga uredili, se lahko brez težav obrnete na knjižničarke

in knjižničarje, ki vam bodo priskočili na pomoč. Dostopni so na naslovu info@dom.sik.si kot na telefonskih številkah 051 617 058 (vsak dan med 10. in 14. uro) oziroma 031 712 491 (vsak dan med 14. in 18. uro).

Na spletni strani Knjižnice Domžale (www.knjiznica-domzale.si) si lahko možgane razgibate z reševanjem kvizov, skrivank, labirintov, ugank in premetank za vse starosti, ki jih sproti dopolnjujejo, lahko si ogledate digitalno domoznansko zbirko (Kamra) ali sledite objavam na družbenih omrežjih (Facebooku in Instagramu), kjer vas sproti obveščajo o novostih. Da pa bi izbira gradiva na že omenjenem portalu Biblos potekala nemoteno, si lahko pomagata tudi s knjižničnim leposlovnim portalom **Dobreknjige.si**, kjer si, če nimate navdiha za branje ali ne poznate točnih naslovov knjig, pred vstopom na Biblos preberete opise kakovostnih knjig. V virtualni knjižnici so poleg tega na voljo še številni elektronski viri, ki jih nadgrajujejo za različne ciljne

skupine, od bogate zbirke dnevnega časopisja in revij, ki obsega več kot pet tisoč enot v šestdesetih različnih jezikih (**PressReader**), do zvočnih pravljic, enciklopedij in podatkovnih zbirk z različnih področij.

Poleg tega je na voljo več kot trideset tisoč enot gradiva v angleškem jeziku, do katerega prav tako lahko dostopate s svojim uporabniškim imenom in geslom, najdete pa ga na portalu EBSCOhost eBook Public Library Collection. Tako je poskrbljeno tudi za zahtevnejše okuse. Spletna stran EbscoHost ponuja brezplačen dostop do znanstvenih prispevkov, raziskovalnih študij in vsega, kar morda potrebujete za dopolnitev svojih zaključnih del ali znanstvenih dognanj, na voljo pa so vam tudi zvočne leposlovne in strokovne knjige v različnih jezikih. Da bi pa bi bilo v tem obdobju poskrbljeno tudi za vaše finančno stanje, je omogočen brezplačen dostop do portala Tax-fin-lex, ki zajema davke, finančno-računovodske storitve in pravne informacije.

Med drugim je nadobudnim bralcem vselej na voljo prosto dostopna digitalna knjižnica (dLib.si), kjer si lahko ogledajo tako znanstvene kot leposlovne prispevke, arhivsko gradivo, stare fotografije in še marsikaj. Poleg omenjenega je obiskovalcem Knjižnice Domžale zdaj omogočeno spletno popotovanje okoli Zemlje. Večkrat na teden namreč na Facebookovem profilu Izimanija – treking potovanja poteka potopisno predavanje izkušenega popotnika Izidorja Furjana, ki svojim sledilcem tudi v času epidemije ponuja obisk oddaljenih krajev, visokih gora, čudovitih jezer in nasploh zanimivih trekingov. Če sami nimate Facebookovega profila, lahko do že posnetih potopisnih predavanj dostopate tudi na Youtubeu, kjer jih najdete na kanalu Izimanija – treking potovanja.

Knjižnica je poskrbela, da nam v teh dneh, tednih ali celo mesecih ni in ne bo dolgčas Potujmo skupaj, razgledujemo se skupaj, rešujemo kvize in uganke, skupaj napnimo možgančke in ne glede na trenutno stanje še naprej berimo skupaj.

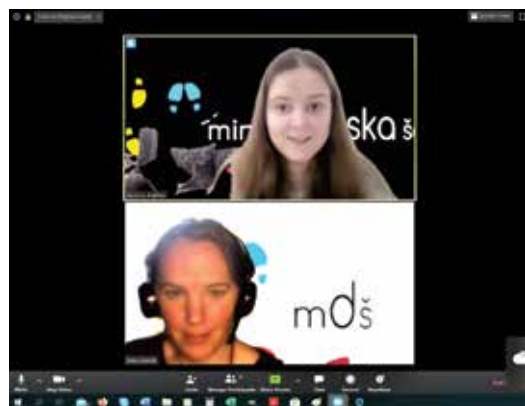
Besedilo in foto: Barbara Kopač

Učenci Mini dramske šole vadijo na spletu

Kaj storiti, če si zaljubljen v gledališče in delo z otroki, pa ti načrte prekriža virus? Saša Hudnik iz Zavoda Azum, ki skupaj z Jasmino Bejtovič vodi tri otroške skupine v Mini dramski šoli, je poiskala odgovor v spletnih vajah. Gledališko delo z otroki nadaljujeta s pomočjo spletne aplikacije Zoom in tako omogočata mladim gledališčnikom odmik od vsakdana, ki je prežet z dogajanjem ob virusu.

»Otrokom želim ponuditi popestritev, da lahko odmislijo šolo, stres ... da jim bo v času pandemije lažje. Spletne vaje smo šele začeli, vendar so otroci navdušeni, starši pa hvaležni. V živo smo se povezali z učenci dveh Azumovih skupin, ki so zelo veseli, da se vidijo, pa čeprav na spletu. Poleg spletnih vaj so dobili zabavne dramske naloge do naslednjega tedna, tako da smo tudi podžgali njihovo ustvarjalno žilico,« je povedala Saša Hudnik. Podobno so se povezali tudi z nekaterimi člani skupine Show KUD Franc Kotar Trzin. Ker gre za izkušenejše gledališke (najstniške) mačke, so se ti vsak v svoji dnevni sobi ali na domačem vrtu lotili kar snemanja reklam za koronaizdelke.

tb, Foto: Računalniško namizje Saše Hudnik

»Glasba je tista prvina, ki vselej zdravi«

Tako je najin pogovor o melodijah, ki zadnje tedne krepijo razpoloženje v vseh slovenskih regijah, začela Uršula Jašovec, akademska glasbenica iz Radomelj, ki se v glasbenih vodah giblje tako rekoč že od zibke. Opozorila je na ključni pomen glasbe, ki se pokaže prav v takšnih posebnih okoliščinah. »Menim, da z glasbo lahko vselej zdravimo in krepimo svoje razpoloženje. Deljenje glasbe z drugimi je zame neizmeren dar, ki ga z največjim veseljem ponudim. Trenutno stanje je zato še toliko bolj popolna priložnost za deljenje različnih melodij, posledično pa tudi za širjenje pozitivne naravnosti.«

Uršula v svojem prepričanju ni osamljena. Oglasilo se mi je veliko ljudi, ki vsak dan z glasbo izražajo svojo podporo in ohranjajo radostno razpoloženje. »Nekajkrat sem odprla balkonska vrata, da je zven mojih klavirskih skladb odmeval po mestu. Neki fant iz sosednjega bloka se je pridružil moji melodiji in pripomogel k razpoloženju še s svojimi saksofonskimi popevkami,« je pojasnila Petra Čebulj, glasbena pedagoginja iz Radovljice.

Christina Thaler Strojan iz Ljubljane, akademska operna pevka, je dodala, da je h glasbeni evforiji spodbudila tudi svoja otroka. »Odločili smo se polepšati težke trenutke predvsem ljudem, ki so v prvih bojnih vrstah, torej zdravnikom. Prvotna zamisel je bila sicer okrepiti razpoloženje moje mame in očeta, pa tudi sosedov.« Teodor Žalik, harmonikar, je dokazal, da je tudi Pomurje vsak dan pevsko obarvano. Tam glasbene melodije z balkonov donijo tako rekoč vsak večer. »Tudi mi vsak dan prepevamo,« je povedala Damjana Vončina, zborovodkinja iz Godoviča, »saj želimo, da nas glasba v teh težkih časih poveže. Začetek sodelovanja pa je bil zanimiv. Kot prvi sva se izpostavili z dekletom, ki biva v bližini. Sprva sva bili deležni sumničavih pogledov, počasi pa se je vest razširila in dobila zagon na družbenih omrežjih, dobili sva tudi klic z radia. Po nekaj dneh so sosedje že pričakovali, da bo ob 18. uri po vasi odmevala znana melodija.« Navdušenje nad glasbenim projektom, ki se je hitro razširil po Sloveniji, je izrazila Inga Ulokina, koncertna violinistka. »Karantena seveda ni prijetno obdobje, a je odlična priložnost za prebujanje ustvarjalnosti v nas. Kot glasbeniki imamo možnost vzbujati upanje med ljudmi, da v prisilnem bivanju doma opazimo tudi prej prezrte malenkosti.« Da lahko takšno izvajanje glasbe resnično doseže srca ljudi, priča tudi zgodba mlade glasbenice Aje Hrovat iz Radomelj. »Tako smo se lahko povezali glasbeniki iz vse Slovenije, hkrati pa smo dosegli vse, ki so nas želeli poslušati. Poudarili smo, da nihče ni sam, da smo v tej epidemiji skupaj in da bomo le skupaj našli izhod.« Podobnih misli je Špela Pirnat, akademska violistka, ki se je za pridružitvev "glasbeni epidemiji" odločila,

ker je želela okolici polepšati krizne dni. »Ljudem želim sporočiti, da smo glasbeniki, tudi tisti malo bolj klasični, srčni ljudje, vendar smo zaradi nastalega položaja žal ostali brez koncertov. Tako lahko izvajamo tovrstne koncerte in marsikomu polepšamo dan. Upam, da se nas bodo poslušalci po končani karanteni spomnili in nas pozneje obiskali na klasičnih koncertih, ko bodo ti seveda spet mogoči.« Miha Strniša, glasbeni pedagog, ki zdaj biva v Celovcu, je zapisal: »Za sodelovanje sem se odločil, ker želim vsaj malo pripomoči k porastu pozitivne energije med ljudmi. Dobra in predvsem iskrena glasbena izvedba namreč vselej seže do srca in prebudi ljudi, v njih vzbudi zavedanje, da niso sami. Ob glasbi se naše srce spet napolni z energijo in vedrino. To sem občutil tudi sam, ko so se sostanovalci v bloku kaj hitro odzvali na mojo glasbo. Stopili so na balkone, vzklikali, ploskali, se smejali, snemali, posedali na okenskih policah in veselo poslušali.« Svoj lonček je pristavila še Vanja Prevolnik iz Trbovelj, ki sicer ni akademska glasbenica, ima pa rada glasbo. »Lahko trdim,« je dejala, »da je človeški duh nezlomljiv v težkih trenutkih, čeprav te tako majhen patogen oropa družbenih stikov in postavi življenje na glavo ... Prav zato se mi je zamisel o prepevanju in širjenju glasbene tradicije zdela izredna priložnost. Glasba je zdravilo za dušo, je upanje, napolni nas s pozitivnimi občutki.«

Seveda pa velja omeniti še glasbenika, ki sta v marcu glasbeno navdihnili Trzin. Magistra Alenka Gotar, operna pevka sopranistka in profesorica petja, in njen mož, glasbenik Anže Šuštar, sta namreč v drugi polovici meseca izvedla koncert, ki se je prenašal na družbenih omrežjih. »Z ljubeznijo do sočloveka bomo lažje prebrodili te grozne čase,« sta zapisala ob napovedi koncerta, ki sta ga končala z edinstveno (res njuno) pesmijo, Love can win (Ljubezen lahko zmaga).

Barbara Kopač

Trzinke »zamrznile« majsko prireditev

Trzinka poje, osrednja prireditev za ljubitelje zborovskega petja v Trzinu, naj bi letos pod okriljem Ženskega pevskega zbora Trzinke potekala že tretje leto zapored. »Zaradi že znanih razlogov je dogodek obvisel v zraku in razmišljamo, da bi ga prestavile na jesen,« nam je zaupala Štefka Prelc, pogonski motor zbora. »Z nastopi se že polnita konec septembra in oktober, načrtovani dogodek 'Slovenija v Pragi' pa je prestavljen na prve dni oktobra.«

Med karanteno so Trzinke dobile prav posebno nalogo: učenje pesmi z angleškim besedilom, za kar sicer potrebujejo nekoliko več časa. Tokrat se pred zborovodjem Primožem Leskvcem ne bodo izmazale z izgovorom, da je bilo časa za učenje premalo.

Ker je večina pevk že upokojenih in ker spadajo v ranljivejšo ciljno skupino, so v tem času strogo upoštevale navodila in se zadrževale doma. »Spletnih kanalov nismo uporabljale, smo se pa zato večkrat poklicale po telefonu,« pove Štefka, ki vsak dan pokliče kakšnega starejšega znanca ali člana Kulturnega društva Ivan Hribar, da se z njim pogovori in da čas obema hitreje mine. Trzinke po svojih močeh pomagajo drugim, saj občasno skušajo kosilo in ga nesejo starejšim pred vrata, svojo pomoč pa so ponudile tudi trzinskemu Rdečemu križu.

Kaj pa petje na balkonih? »Trikrat sem se pridružila druženju na balkonu: prvič, ko so nanj pozivali glasbeniki in ko smo ob poldne 15 minut vrteli lepe slovenske pesmi, drugič smo se s ploskanjem zahvalili

zdravstvenim delavcem, tretjič pa smo vrteli Kekčevo pesem,« pove Štefka Prelc, ki med drugim skrbi tudi za dobro medsosedsko povezanost stanovalcev njihovega stopnišča. Takole so v podporo zdravstvenim delavcem ploskali na balkonih blokov ob Ljubljanski cesti.

(tb, foto: Štefka Prelc)

Avtorski muzikal Hiška prijateljstva

8. marca smo si lahko v Kulturnem domu Franca Kotarja v Trzinu ogledali premiero otroške gledališke Show skupine. Predstavila se je z avtorskim muzikalom z naslovom Hiška prijateljstva. Scenarij in besedila pesmi so delo mentorice Saše Hudnik, ki je igro tudi režirala, Igor Razpotnik ml. pa je prispeval glasbo in aranžmaje. V predstavi so igrali otroci zadnje triade osnovne šole. Zgodba govori o mladih prijateljih, ki si v gozdu postavijo »bunker«, kjer se igrajo. To območje pa hoče zasesti tudi milijarder Vladimir, saj želi tu zgraditi terme, s katerimi bi bajno služil.

Zgodba se konča z zmago prijateljstva nad pohlepom in denarjem. Otroci so se sami domislili ideje za predstavo. Mentorica je povedala: »Izmed najstarejših igralcev so štirje igralci začeli svojo gledališko pot v Mini dramski šoli, ko se je ta še izvajala v Kulturno-umetniškem društvu Franc Kotar Trzin. Prva predstava, ki jo je takratna skupina odigrala, je bila 'Kdo si upa podreti vigvam?', katere avtorica sem bila jaz, mentorici pa sva bili jaz in Ksenija Dvoršak. Ker so ti igralci letos zadnje leto v skupini Show, so si zaželeli, da bi odigrali predelavo Vigvama kot muzikal. Vendar je domišljija dobila krila in so otroci zgodbo popolnoma spremenili, tako da so od prvotne zgodbe ostale le nekatere prvine (osnovna misel, da obstajajo pomembnejše stvari, kot je denar, lik brezobzirnega milijarderja/poslovneža in zasnova zgodbe, to je, da otroci v gozdu zgradijo svojo 'hiško' oziroma bunker za igro).«

Redne vaje so potekale enkrat na teden, vendar so se igralci pogosto dobivali tudi na individualnih vajah oziroma plesno-pevskih vajah. Predstavo so tako izpilili, da pred nastopom ni bilo skoraj nič nerveze, le pričakovanje in sproščenost.

Nina Rems, foto: Peter Hudnik

Kultura in umetnost v času korone

Trzinska kulturnica Saša Hudnik je ustvarila malo zakladnico povezav, kjer lahko najdete vse mogoče: od otroških predstav in pravljic do plesnih in gledaliških predstav, muzikalov in celo virtualnega sprehoda po Disneylandu. Saša, prisrčna hvala!

ŠIRŠI NABOR

www.openculture.com/ – brezplačni dostopi do knjig, filmov ...

GLEDALIŠČE

portal slovenskega gledališča – povezave do več predstav (odrasle in otroške), sproti posodablja seznam: <http://veza.sigledal.org/pri-spevki/gledalisce-iz-domacega-naslanjaca>, več predstav: <http://mreznimuzej.naprave.net/si/mreznimuzej/1/29/> – različne produkcije Lutkovno gledališče: <http://www.lgl.si/si/predstavitveni-video> – povezave do predstav Lutkovnega gledališča v Ljubljani povezave do predstav gledališča Glej: <https://www.glej.si/> Slovensko mladinsko gledališče: <https://www.facebook.com/slovenskomladinskogledalisce/> na svoji Facebookovi strani objavljajo povezave do predstav na spletu SNG Drama: <https://www.facebook.com/sngdramaljubljana/> – na svoji Facebookovi strani objavljajo povezave do predstav na spletu Bunker Ljubljana: <https://www.facebook.com/bunkerljubljana> Plesni teater Ljubljana: <https://www.facebook.com/PTLjubljana> The Shows Must Go On: <https://www.youtube.com/watch?v=GpO-4ohqx3os> – vsak petek bo ob 19. uri po našem času objavljen nov muzikal Andrewa Lloydja Webra, za ogled bo na voljo 48 ur Tvoj bodoči bivši mož (celotna predstava), Vid Valič: <https://www.youtube.com/watch?v=ljTw3-8zhjU>

VIRTUALNI MUZEJI

svetovni muzeji: https://www.travelandleisure.com/attractions/museums-galleries/museums-with-virtual-tours?utm_medium=social&utm_term=59F3F59E-653B-11EA-938E-3D9296E8478F&utm_source=facebook.com&utm_campaign=travelandleisure_travelandleisure&utm_content=link Slovenski etnografski muzej: <https://www.etno-muzej.si/si/novice>

FILM

izbor slovenskih filmov za otroke, mlade in odrasle: <https://bsf.si/si/novice/vsi-filmi-doma/>

DEJAVNOSTI ZA OTROKE

<https://whatmomslove.com/kids/active-indoor-games-activities-for-kids-to-burn-energy/>, <https://zavodazum.com/igrejaotrokeinodrasle/> – gledališke in dramske dejavnosti, ki jih lahko izvajate tudi doma https://www.youtube.com/watch?v=r8_8HIO1EA&feature=youtu.be FB-skupine/strani – zabavne dejavnosti, igra in učenje predšolskih otrok: Otroška igra in ustvarjanje; Mamice ustvarjajo z otroki

BREZPLAČNI DOSTOPI DO UČNIH MATERIALOV:

Mladinska knjiga: <https://www.ucimse.com/> Rokus Klett: <https://mailchi.mp/rokus-klett/zaprtje-ol-brezplaen-dostop-do-vseh-e-gradiv-za-uencedijake-in-uiteljeprofesorje?e=f45bad33f9> radijski literarni večeri, ki bodo srednješolcem približali domače branje: <https://www.rtvsllo.si/kultura/knjige/radijski-literarni-veceri-ki-bodo-srednjesholcem-priblizali-domace-branje/519167>

BRANJE:

<https://www.bralnica.com/aktualno/brezplacne-knjige-na-spletu-25-virov-kjer-si-lahko-brezplacno-preneses-knjige> – tuje <https://zalozba-zala.si/brezplacne-eknjige/> <https://www.e-emka.si/catalog/show/brezplaC4%8Dne+eknjige/68> <https://www.zmajcek.net/otroci/igrarije/> – revija Zmajček <https://www.mladinska.com/ciciban> – revija Ciciban <https://www.pil.si/> – revija Pil, <https://www.mladinska.com/gea> – revija Gea https://www.mladinska.com/moj_planet/domov – revija Moj planet <http://www.knjiznica-domzale.si/E-knji%C5%BEnica/e-Knjige> – spletna izposoja e-knjig

DRUGO

FB stran KUD Franc Kotar Trzin, prispevki s ključnikom #kulturadoma; FB/kudtrzin/, <https://www.facebook.com/BGPizama/> - Boštjan Gorenc – Pižama pripoveduje zgodbe za otroke <https://www.rtvsllo.si/lahko-noc-otroci/pravljice> – Pravljičice za lahko noč in radijske igre za otroke, <https://www.rtvsllo.si/rio/oddaje> – Radijske igre za otroke = RIO Veščine za pomirjanje za otroke <https://copingskillsforkids.com/calming-anxiety/> Virtualni sprehodi po Disneylandu https://www.romper.com/p/while-disney-world-disneyland-are-closed-take-your-kids-on-virtual-rides-22622893?utm_source=facebook&utm_medium=owned&utm_campaign=romper&utm_content=1584384902

Intervju z rokometašico Kajo Škrlep

Trenutno trenira v garaži

Kaja je obetavna mlada športnica in obiskuje Športno gimnazijo Šiška. Rokomet jo navdušuje že od mladih let, zato se je odločila, da se mu bo bolj posvetila. Že vrsto let tekmuje za Rokometni klub Krim, kjer bi rada tudi v prihodnosti igrala v članski ekipi. Verjamem, da ji bo uspelo vse, kar si bo naložila!

(Fotografije: Osebni arhiv Kaje Škrlep)

Kdo te je navdušil za rokometa?

Za rokometa me je navdušil moj brat Luka, ko je v osnovni šoli začel obiskovati rokometni krožek.

Kdaj si ga začela trenirati?

Trenirati sem ga začela pri osmih letih, torej na začetku tretjega razreda.

Kje in koliko časa treniraš rokometa?

Rokomet treniram že devet let. Najprej sem dve leti obiskovala rokometni krožek v osnovni šoli, nato pa sem leta 2013 začela igrati za Rokometni klub Krim.

Kdo je tvoj vzornik?

Ker igram na več različnih pozicijah, vzornice ravno nimam. Sem pa že zelo majhna tekala naokoli in kričala, da sem Nataša Derepasko, ki je prav v tej sezoni tudi moja trenerka, zato bi lahko rekla, da se zgledujem po njej.

Kakšne imaš načrte za naprej?

Želim si igrati za prvo člansko ekipo Krima in se čim prej prodati v kakšen večji klub v tujini.

Se moraš čemu odrekati zaradi rokometa?

Za rokometa sem se odrekla druženjem s prijatelji, ker sem imela treninge vsak dan po šoli, odrekla sem se praznovanjem rojstnih dni konec tedna, ker sem imela tedaj tekme. Ko so se drugi družili zunaj, sem bila jaz na treningu, tekmi ali pa sem se preprosto morala učiti, ker zaradi naporega urnika prej nisem imela časa.

Ti podpora staršev veliko pomeni?

Da, predvsem mi pomeni veliko, da si vzameta čas in prideta na tekme ter tudi onadva vlagata čas vame, ko me vozita na treninge ali tekme. Veliko mi pomeni podpora celotne družine.

Na katerih tekmovanjih je igrala vaša ekipa in kakšne uvrstitve ste dosegli?

Vsako leto se potegujemo za državni naslov oziroma medaljo. Osvojili smo že tri zlate in dve srebrni medalji. Udeležimo pa se tudi več mednarodnih turnirjev, najpogosteje v Srbiji, na Hrvaškem ali Slovaškem. Tudi od tam se domov nismo vrnili praznih rok, ampak z več zlatimi in srebrnimi pokali kot tudi s pokalom za najboljšo igralko.

Kaj pomeni zdajšnja izolacija za tvoje športno delovanje?

Trenutna izolacija mi pomeni čas, ki bi ga lahko porabila za napredovanje v rokometu.

Kako si se prilagodila spremenjenim razmeram? Boste letos sploh še imeli tekme?

Trenutnim razmeram sem se normalno prilagodila. Vsako jutro se zbudim morda kakšno uro pozneje, kot bi se, če bi morala v šolo, ampak to me ne moti. Preko videoklica s sošolkami naredimo za šolo, potem pa pojem kosilo in malo zadržam. Okoli 18. ure se spravim v garažo in izvedem zastavljeni trening. Glede tekem čakamo iz zveze še uradno potrditev, a načeloma je tekem za letos konec.

Kaj to pomeni za tvojo nadaljnjo kariero?

Glede na to, da mi je trenerka namignila, da sem v ožjem izboru za reprezentanco U18 (reprezentanco starejšega letnika), mi trenutno obdobje čisto nič ne prija. Veliko boljše bi bilo, če bi lahko vsaj normalno trenirala in igrala tekme.

Misel za konec.

Za konec bi rada rekla, da kjer sem zdaj, ne bi bila brez trdega dela in vseh odrekanih. Ne bi pa bila uspešna, če ne bi za mano stali moja celotna družina, vsi trenerji, ki so in verjamejo vame, in moja ekipa, ki mi vedno stoji ob strani.

Nina Rems

V Ženskem košarkarskem klubu Domžale vse več Trzink Udarec bodo čutili tudi manjši

Koronavirus je posegel v tako rekoč vse pore našega življenja. Nič drugače ni v športu, kjer je veliko strahu in predvsem spraševanja, kako bo po koncu kriznega obdobja, v katerem smo zdaj. Veliko se govori o večjih klubih. A kaj bo z manjšimi, kakršen je Ženski košarkarski klub Domžale, v katerem trenirajo tudi trzinske košarkarice?

»Treninge smo kmalu prekinili, 12. marca. Sprva so nam rekli, da bomo tekme igrali brez gledalcev. Ko se je zaostriło stanje v šolah, je bilo jasno, da to ne bo več mogoče. V šolah, kjer imamo treninge, so prav tako sprejeli ukrep, da v telovadnicah ne bo več popoldanskih dejavnosti. V Košarkarski zvezi Slovenije so se nato odločili, da se sezona predčasno konča,« je predsednik Ženskega košarkarskega kluba Domžale **Bojan Dremel** opisal, kdaj so morali zaustaviti treninge in tekmovanja.

Ker so treningi neizvedljivi, so košarkaricam, ki vadijo pod okriljem kluba, dali navodila, kako naj v tem času vzdržujejo telesno pripravljenost. Kaj drugega v času, ko veljajo omejitve gibanja in druženja, tako ali tako ni izvedljivo.

V Ženskem košarkarskem klubu Domžale trenira tudi veliko mlajših košarkaric iz Trzina. Domžalski klub gostuje in trenira v naši šolski telovadnici, kjer deluje tudi šola košarke **Annamarie Prezelj**. Prezeljeva je članska reprezentantka iz Trzina, košarkarsko pot pa je začela prav v tem domžalskem klubu. V zadnji sezoni si je kruh služila v klubu Gorzow Wielkopolski na Poljskem in je bila med boljšimi posameznicami tretjeuvrščene ekipe v tamkajšnjem prvenstvu.

Tudi v zdajšnji članski ekipi so trzinske košarkarice, ki pridno napredujejo iz leta v leto. **Ana Markovič**, **Zala Bratovž** in **Tija Cerar Šimenc** so še vse kadetinke, rojene leta 2004, a so v zadnji sezoni kljub mladosti dobile priložnost za dokazovanje v članski konkurenci. Smolo je imela le njihova vrstnica **Pika Pezdur**, ki jo je zaustavila poškodba.

»Trzink je dokaj veliko. Nekaj obetavnih kadetinj imamo in nanje računamo. V mlajših selekcijah jih bo v prihodnji sezoni še več, ker bodo prišle iz šole košarke, ki jo imamo v Osnovni šoli Trzin,« poudarja predsednik kluba.

Domžalski klub sicer spada med manjše pri nas, a bo občutil posledice epidemije koronavirusa, čeprav ne upravlja takšnega proračuna kot največji v našem okolju.

Predvsem bo ostal brez vadnin v mlajših selekcijah, saj treningov še lep čas ne bo mogoče izvajati, poudarja Dremel, ki živi v Trzinu: »Financiramo se iz treh virov: prvi so vadbine, potem sta tu še prispevka občin in sponzorjev. Upam, da se v občinah v prihodnje ne bo nič spremenjalo glede pomoči športu, čeprav je jasno, da bi lahko ta denar šel tudi za odpravljanje kriznih razmer. Prav tako se je s sponzorji težko pogovarjati o prihodnji sezoni, ker še sami ne vedo, kako jih bo kriza prizadela. Ne moremo vedeti, kaj bomo lahko dobili.«

Predsednik Ženskega košarkarskega kluba Domžale Bojan Dremel skupaj s slovensko reprezentantko Annamario Prezelj, ki prihaja iz Trzina. Po njej se imenuje šola košarke, ki deluje tudi v Osnovni šoli Trzin.

Klubsko delovanje v slovenski košarki ni na zavidanja vredni ravni. Vse več klubov se je že pred izbruhom pandemije ukvarjalo z denarnimi težavami, pandemija pa bi lahko povzročila še več nevšečnosti, če ne bo večjih premikov v razmišljanju na državni ravni. Obstaja namreč skrb, da bi se lahko v športu izvedla naravna selekcija, saj močnega udarca ne bi preživeli vsi.

O črnem scenariju Dremel noče razmišljati, a se zaveda, da bo v prihodnjih mesecih veliko negotovosti. Dejstvo je, da bodo že zdaj občutili izpad proračuna za to sezono. »Težko kar koli napovedujemo. Če gledamo poslovno, bo epidemiji koronavirusa sledila še gospodarska kriza. Lahko se kaj spremeni. Lahko nastane težava, ali bo še vedno članska košarka ali je ne bo več. Ta je za nas največji strošek. Za mlajše selekcije smo optimisti, tam so vadbine, prav tako nekaj dobimo s sofinanciranjem. Članska ekipa je odvisna od tega, koliko si lahko privoščimo. Stroškov ne moremo nižati, ker so stalni in jih je treba pokriti. Predvidevamo, da bomo preživeli, ne moremo pa napovedati. Veliko je vprašanj. Nihče ne ve, koliko časa bo vse skupaj trajalo in kakšne bodo posledice,« se je razgovoril.

Positivna plat je več ukvarjanja z domačimi igralkami, čemur se v domžalskem košarkarskem klubu že nekaj časa posvečajo. Med njimi je tudi več Trzink: »Za nas se ne bo spremenilo, saj z našimi mlajšimi že veliko delamo tudi v članski kategoriji. Mednarodne zgodbe pa se za zdaj tako ali tako ne gremo.«

Jaka Lopatič, foto: Arhiv ŽKK Domžale

90 let Marije Kralj, Matičkove Meri

»Počakajte, saj bo kmalu bolje!«

»O ja, spomnim se, kako je 17. februarja 1952 tako snežilo, da ga je nametlo čez dva metra. Predore smo kopali čez dvorišče, da smo prišli do drv za kurjavo,« se je spominjala gospa z nekaj gubicami, ko sem pred meseci obiskala znani trzinski barček. Tedaj še nisem vedela, da gre za eno najstarejših Trzink, vitalno, bistro in pronicljivo, zabavno, a hkrati prizemljeno modro žensko, ki ji življenje ni prihranilo ne dobrega in ne slabega.

Marija Kralj je letos praznovala 90 let. Dobro jih skriva.

Letos februarja je Matičkova Meri, kot ji rečejo vsi, ki jo nekoliko bolje poznajo, praznovala 90 let. Pravijo, da če je človek kdaj v hudi življenjski stiski, naj gre za nasvet vprašat najstarejšo žensko sorodnico. Trzinci bi lahko šli po nasvet k Meri. In sem jo šla vprašat. Pravzaprav sem jo poklicala po telefonu in v okrogli urici se je iz nje usipalo kot sneg leta 1952: v izobilju.

Najprej je zrecitirala nekaj šaljivih pesmic, ki po nastanku najbrž segajo v sredino prejšnjega stoletja. »Spomin imam pa res dober,« je hitela žlobudrat in se ob tem spominjala prijetnih večerov ob harmoniki v njihovi gostilni. Priznava, da v teh časih še posebno pogreša družjenje. »Lušno je bilo včasih. Ko sem bila mlada, smo bili v Trzinu vsi prijatelji, zdaj pa so zaradi vseh teh politik vsi skregani. Ampak s temle virusom se tudi to spreminja. Včasih smo drug drugemu pomagali in verjamem, da bo spet tako!«

Navihana pesmica iz spomina Matičkove Meri

*On: Gospodična, naj se vam predstavim,
sem junferaj milioner.*

*Ona: O gospodič, pa bodi moj možek,
svoj milijonček prepisi name,
vse bom storila, bom hlače nosila,
a kot po navadi copata boš ti.*

*Posodo, tla boš ti pomival,
sinčka zibal boš ti,
jaz pa v kavarni vse bom ljubila,
nikol' se vrnila, spet – tvoja ne bom.*

»Delati je bilo treba, imeli smo gostilno in manjšo trgovino, pa tudi na njivah sem delala. No, zdaj nisem toliko zgarana, saj ne delam več toliko.« Ob zadnjem stavku človek ne ve, kaj bi rekel gospe pri njenih letih. Lahko se le nasmehnem. Ta njen stavek dobi še veliko večji pomen nekoliko pozneje, ko mi zaupa, da vsak petek pospravlja. »Po tleh pomijem, okna, ki gledajo na cesto, obrišem ... Štirinajst oken imam. Je dosti dela!« pove Meri in pojasni, da živi v 480 let stari hiši, kjer je živel tudi njen stari oče, Miha Colnar, dolgoletni trzinski župan z začetka prejšnjega stoletja.

Novi koronavirus je tudi življenje Marije Kralj omejil na domače stene. »Saj skrbijo zame. Sin me vsak dan pokliče, vnukinja mi skuha, ampak mi ne prija, hrana ne gre tako dol kot včasih. Če si v formi in fejest delaš, je to drugače. Zdaj pa ... No, pa saj tudi včasih ni bilo vsak dan mesa, čez teden je bila na krožniku zelenjava, kakšni štruklji, samo ob nedeljah meso. Pa mleko sem vedno imela rada, še do nedavnega sem ga veliko popila, a sem se mu pred enim letom odrekla, saj pravijo, da ni zdravo za starejše,« Meri brez prestanka klepetala in mimogrede po imenih našteje še vse svoje bližnje sorodnike in kaj kdo dela. Posebno ponosna je na sedem pravnukov. Za vsakogar poleg imena pove tudi, koliko je star. (Ob tem pomislim, da znajo biti letnice sorodnikov izziv za marsikoga, ki mu do 90 še precej manjka ...)

Crkljanje s pravnukom jo vedno razveseli.

S sinom Miho in pravnuki

Posebna zahvala

Ob osmem marcu so dekleta iz Ženskega pevskega zbora Trzinke v lokalu Lagoja pripravile koncert ob dnevu žena. Ta dogodek je bil eden tistih, ki srce Marije Kralj polnijo z radostjo zadnje tedne, ko ji je težko. »Bilo je zelo lepo. Ob spominu na pokojno hčer smo vsi jokali. Ogromno mi je pomenil ta koncert in ne morem pozabiti, kaj so za nas storila ta dekleta. Ko bo konec te karantene, si jih želim povabiti na srečanje k nam, da se jim še enkrat zahvalimo. Zelo sem jim hvaležna in se jim želim tudi tukaj še enkrat zahvaliti.«

Ko jo vprašam, kakšen je njen recept, da je pri svojih letih tako vitalna in ima tako jasen um, mi ne zna prav dobro odgovoriti. Ne daje prehranskih nasvetov, ne zapoveduje gibanja ali trdega dela, ne išče odgovorov v knjigah. Preprosto pove: »Vedno sem bila rada v družbi. Imeli smo gostilno in delala sem v takih službah, da je bilo okoli mene vedno veliko ljudi. Pa molitev pomaga. Rada zmolim rožni venec in gledam maše po televiziji.«

Prav to bi lahko bila skrivnost dolgega življenja in bistrega uma Marije Kralj: molitev, ljubezen do življenja in družabnost. Pravi, da je bila od nekdaj družabna, a še bolj družabna je bila njena mama Mici, gostilničarka, ki je za dobro voljo rada zaigrala na orglice. »Zelo družabna je bila, a tudi zelo korajžna,« Meri še danes, ko ima sama 90 let, z občudovanjem govori o svoji mami.

»Kadar je bilo težko, sem se lahko oprla prav na mamo. Zelo veliko sem dala skozi v življenju. Ločila sem se, pogorela nam je hiša, pred pol leta mi je umrla hči in nisem še prišla k moči. To je res zelo hudo, in kdor ni doživel, težko razume ... V življenju sem kdaj tudi jokala, a ne preveč. Hitro sem se postavila pokonci in si rekla, da moram biti trdna, če hočem iti naprej.« Zdi se, da se v teh njenih besedah skriva zrno modrosti za današnje čase, a Trzincem in Trzinkam je glede trenutnih razmer svetovala tole: »Enkrat mora biti konec. Počakajte, saj bo kmalu bolje! To je največ, s čimer vas lahko potolažim.« Hvala, Matičkova Meri, za modrost modre ženske.

Takole ji je za 90. rojstni dan voščil del pravnukov.

V družbi deklet, ki ji večkrat polepšajo dan z dobro kavico.

Življenje v kraju po razglasitvi epidemije

Zagotovo ste spremljali dogajanje v zvezi z novo koronavirusno epidemijo in prav gotovo poznate številne ukrepe naše vlade, ki jih je postopoma uvajala za preprečitev širjenja okužb. Ti so vplivali tudi na življenje v naši mali občini, v kateri je po uradnih podatkih še vedno le ena okužena oseba, ki je medtem že okrevala. Vrata so tako zaprli lokali in saloni, javne ustanove in številna podjetja, tudi Občina, s katero lahko komunicirate le po telefonu ali elektronski pošti. S skrajšanim časom delujejo dve živilski trgovini, mesnica Pr' Kmetič, prodajalna sadja, lekarna, pošta in nekaj prodajaln ter SKB v obrtno-industrijski coni. Podjetje Prodnik je nemoteno opravljalo odvoz smeti, odpovedalo pa je odvoz kosovnih in nevarnih odpadkov (več na njegovi spletni strani). Spomladanska dela so opravljali tudi delavci podjetja Razpoka. V trzinskih avtomehaničnih delavnicah opravljajo redne servise in odpravljajo izredne okvare na vozilih.

Utihnil je živžav v šoli, vrtcu in na igriščih. Vrata je zaprla krajevna knjižnica, vendar omogoča uporabo virtualnega sveta knjig, časopisov in informacij. Ustavljena sta bila javni potniški avtobusni in železniški promet, občutno se je zmanjšal tudi preostali cestni promet skozi naš kraj. Proti koncu marca je zaživela dostava blaga na dom, ki jo omogoča več ponudnikov, med njimi trgovina Pečjak, zadruga Jarina, podjetje Gajbica, pekarna Rž, sadje-zelenjava Frutas in tudi cvetličarna AnaEva, ki je 3. aprila lahko odprla vrata trgovine. Trgovina Amarant pred svojimi prostori omogoča prevzem po spletu, e-pošti ali telefonu naročenega blaga in blaga iz zalog.

Besedilo in foto: Tanja Jankovič

3. aprila so poleg cvetličarn lahko začeli poslovati tudi gradbeniki. Izvajalci na fotografiji so nam povedali, da lahko opremljeni z zaščitnimi sredstvi opravljajo le zunanja dela, pri katerih nimajo stika z naročniki.

Med redkimi odprtimi podjetji v obrtno-industrijski coni je tudi podjetje Simps's, ki prodaja sanitetni material.

Na sprehodih po kraju in gozdovih smo srečevali družine, zakonce, kolesarje in seveda občane, ki so sprehajali pse. Virus vseh navad ni spremenil, saj nekateri lastniki še vedno ne počistijo iztrebkov svojih štirinožnih prijateljev.

Življenje v Trzinu je zastalo, promet se je na vseh vpadnicah in na obvoznici močno umiril. Zamrlo je tudi živahno poslovanje v Obrtno-industrijski coni Trzin, zaprti so vsi gostinski lokali.

Na vsa igrišča v naši občini je do preklica prepovedan dostop. So pa številni z njih preganjali mladino, ki ni upoštevala prepovedi.

Žal nepridipravi v času epidemije koronavirusa niso mirovali in so razbili steklo na avtobusni postaji.

Varnostna razdalja (Foto: Peter Hudnik)

Mojster Matjaž Erčulj je navdušil občane s svojo spretnostjo. Pravi, da žabe ne zna narisati, jo pa zna izžagati. (Foto: Peter Hudnik)

Koncert pod balkoni doma starejših

Epidemija nove koronavirusne bolezni je precej posegla tudi v vsakdanji utrip domske skupnosti v domu starejših. Kar naenkrat se je bilo treba odpovedati vsemu, kar sicer zapolnjuje dneve stanovalcem: skupni jutranji telovadbi, krajšim in daljšim sprehodom, prireditvam, mašam in nastopom, pevskim vajah s prostovoljko Dragico, bralni skupini ter celo medsebojnemu druženju v večjih skupinah. Težko se je tudi sprizniti, da je dom popolnoma zaprt za vse obiske svojcev, znancev, otrok in prostovoljcev. Vendar se ne pustimo kar tako premagati malodušju. Stike s svojci pomaga ohranjati sodobna tehnologija (Skype), za gubljevo telesa skrbi fizioterapevtka z individualnimi obravnavami, za boljše počutje pa poskrbijo krajši sprehodi po domskem dvorišču in vrtu. Še posebno pa nas veseli, da na nas mislijo sokrajani. Marsikdo je že poklical in povprašal, kako smo in ali kaj potrebujemo, med njimi tudi novinar Gregor Trebušak, s katerim smo hitro našli skupni jezik in z njegovo

pomočjo smo stanovalcem pričarali pravi mini koncert. V sobotnem popoldnevu so tako z zelenice za domom odmevale slovenske, italijanske in angleške skladbe, ki sta jih prepevala Alenka Gotar in Anže Šuštar, stanovalci pa so jih spremljali vsak s svojega balkona. Po vsaki skladbi sta sledila navdušeno ploskanje in mahanje vsem naključnim poslušalcem, ki so od daleč spremljali zanimivo dogajanje. Stanovalce je topla nagovoril tudi župan Peter Ložar in jim vlil upanje, da se bo tudi ta kriza nekoč končala. Hvaležni smo za take male pozornosti in si želimo, da bo prav kmalu še kakšen »koncert pod balkonom«. Zahvaljujemo se tudi vsem posameznikom, podjetjem in civilni zaščiti za donacije zaščitnih sredstev, ki jih v domu vsak dan nujno potrebujemo.

Katarina Pezdirc, Dom počitka Mengeš, enota Trzin
Foto: Barbara Vesel, socialna delavka

Ste samooskrbni?

Časi so se čez noč korenito spremenili. Hrana je postala dobrina, ki ni več samoumevna, zato smo se začeli zanjo zanimati bolj kot kadar koli do zdaj. Če še nimate svoje krpice zemlje, kjer bi lahko imeli nekaj gredic z vrtninami, je zdaj morda čas, da se pridružite številnim slovenskim vrtničarjem. Florijani, kot smo se poimenovali člani trzinskega Društva Florijan, se že peto leto družimo na skupnostnih vrtovih in v prijetni družbi skrbimo za samooskrbo svojih gospodinjstev. Lahko se nam pridružite, saj imamo prostih še nekaj vrtov. Morda pa kakšen košček neobdelane zemlje, primerne za vrtnarjenje, dobite v najem pri sosedih ali sorodnikih na deželi? Nič od tega ni mogoče? Imate samo balkon na sončni strani bloka ali stanovanjske hiše? Za začetek bo dovolj, saj lahko tudi na balkonu vzgojite lep pridelek. Pomembno je, da nabirate izkušnje za pozneje, ko se bodo ponudile nove možnosti, sproti pa uživajte v neprecenljivi vrednosti sveže zelenjave, ki gre na krožnike in v skledo takoj, ko jo odrežete. Znano je, da so vrednosti hranil največje takoj po obiranju zelenjave in da ta veliko izgublja z vsakim dnevom v hladilniku, četudi je še tako sodoben in je zelenjava na videz sveža.

April je idealen mesec za vrtničarske začetnike

Kje začeti? Konec aprila je idealen čas za začetnike, a morate pohiteti, če na svoji krpici zemlje še niste ničesar naredili. Najprej sedite za mizo, vzemite zvezek za zapiske in se odločite, katero zelenjavo želite gojiti. Vprašajte se, katero zelenjavo vaši družinski člani obožujejo in katero najpogosteje kupujete v trgovini. Če ste začetniki, bodite skromni in si ne postavljajte (pre)visokih ciljev. Številnim vrtničarjem je prvi in najpomembnejši cilj, da imajo vseh dvanajst mesecev svojo solato, brez katere ne mine nobeno kosilo. »Solata« je zelo širok pojem in marsikaj lahko konča v solatni skledi ali na krožniku. A v mislih imamo na začetku glav-nato solato, ki je lahko krhkolistna, s strnjenimi glavami, ali rozetasta oz. tip gentile, ki jo poznamo zadnji desetletji in je posebno primerna za začetnike, ker ne gre v cvet. Na solatni krožnik lahko zaideta tudi špinača in blitva, slednja seveda surova in narezana. Še malo rukole kot dobrodošle začimbe »solate«, in že imamo osnovne štiri vrtnine, ki so primerne tudi za začetnike. S svojim pridelkom nas lahko razveseljujejo vso sezono, da o njihovi prehranski vrednosti ne izgubljamobesed. Pomembno je, da jih režete sproti. Ne čakajte, da zrastejo, saj so zlasti špinača, blitva in rukola najboljše, ko so listi mladi in sočni. Ko je pridelava preobilna, pa pridelek porežite, operite in v majhnih pakiranjih hranite v zamrzovalniku za odlične smutije.

V tem času sicer še lahko pohitite s sajenjem čebule in pora, a morda je bolje, da kupite sadike, ki so že začele svojo rast. Zdaj bi bilo namreč bolje, da bi čebula že rastle tudi na vašem vrtu, zato ste za sajenje čebulčka malce pozni. Potem sta tu še korenček in rdeča pesa, s katerima bi bilo tudi dobro pohiteti. Hladne noči imajo rade tudi vse

kapusnice, zato posadite sadike zgodnjega zelja, cvetače, brokolija, kolerabice ter kodrolistnega ohrovtu.

Sredi maja pridejo na vrsto plodovke, kot so bučke, kumare, paprike, feferoni, paradižnik in jajčevci, ki ne prenesejo nizkih temperatur. Zmrzal jih popolnoma uniči, temperatura pod 15 stopinj pa ustavi cvetenje in tvorbo plodov. Spremljajte vremensko napoved in jih posadite šele sredi maja, ko ni več nevarnosti pozebe. Se pa lahko škodi vsaj delno izognete, če rastline ob nevarnosti pozebe pokrijete z vlaknasto folijo.

Tudi vrt je treba načrtovati

Poleg seznama zelenjadnic ne pozabite narediti dobrega načrta zemljišča. Izmerite površino, ki jo imate na voljo, in določite, koliko katerih sadik lahko na to površino dejansko posadite. Gredice narišite in na njih načrtujte število sadik posamezne zelenjadnice. Odločite se, katere vrtnine boste sejali in katere kupili kot sadike. Pomembno je tudi sajenje različnih rastlin skupaj, saj poznamo dobre in slabe sosede. In ne pozabite na kolobar oziroma kako si rastline sledijo na gredicah.

Vsa opravila na vrtu se začnejo z dobro pripravo zemlje, od katere sta zelo odvisna naš uspeh in pridelek. Zavedajte se, da vse, kar rastlinam ponudimo, one porabijo za svojo rast in razvoj, mi pa vnesemo kot hrana v svoje telo. Zlasti je to pomembno, če sadite rastline v posode in korita na balkonu. Obvezno morate izbrati substrat, prst, ki je ekološko neoporečna in ima na vreči naslikano zelenjavo. Zemlja za okrasne rastline ni primerna za gojenje zelenjave, če ni označena kot bio substrat.

Prst je živ organizem, s katerim moramo skrbno ravnati in ga negovati ves čas. Biti moramo pozorni, kako jo obdelujemo, da bo omogočala kar najboljše razmere rastlinam, ki jih želimo pridelati. Če imate na voljo zemljišče, kjer je bil vrt že prejšnje leto ali je bila na tem mestu njiva, potem ga le zrahljajte z vilami, ne lopatajte in ne obračajte zgornjih plasti zemlje v globino, saj s tem uničite nujno potrebne mikroorganizme, ki so pomembni za uspešno rast. Dodajte ekološka organska gnojila v navedenih odmerkih, ki jih lahko kupite v najrazličnejših oblikah v specializiranih trgovinah. Tisti, ki že dalj časa obdelujete prst, veste, kako pomembna je njena struktura, ki naj bo kar najbolj mrvičasta in ne grudasta. Veste tudi, da takšne sestave prsti ni preprosto vzdrževati. Ko rastline rastejo, je pomembno rahljanje na vmesnih območjih, zato že pri setvi in sajenju mislite na to, da boste imeli med njimi dovolj prostora, da ne boste z orodjem poškodovali rastlin. Rahljanje je pomembno tudi zato, da lahko do korenin dostopata voda in zrak. Ne pozabite na zastirko in pokrivanje tal, ki se v sončnih dneh kaj hitro rada izsušijo. V prihajajočih mesecih bo sončnih dni veliko, a to je tema za nadaljevanje naše zgodbe.

Florijani vas vabimo, da se nam pridružite in nam pišete na elektronski naslov drustvo.florijan@gmail.com. Spremljajte nas na Facebookovem profilu Društvo Florijan ter Instagramovem in FB-profilu Samooskrbni_balkon.

Jelka Stopar Metelko in Alenka Marjetič Žnider

V cvetju boste našli lepoto in moč

V restavracijah so rastline na krožnikih namenjene barvi, okusu in prestižu. Nekateri cvetovi so tudi nadvse zdravilni. Če boste preverili sestavine tradicionalnih mešanic čajev, boste ugotovili, da so iz največ cvetov sestavljeni prav čaji za prehlad in pljučne bolezni. Prav to zdaj najbolj potrebujete?

V zadnjem desetletju je jedilno cvetje na vso moč stopilo na živilski trg. Seveda tu ne govorimo o brokoliju, pri katerem tudi jemo cvetove, temveč o cvetovih, ki zažarijo v vseh mogočih barvah. Za nekatere si še predstavljati ne znamo, da bi lahko bili užitni. Ste že jedli forcizijo, španski bezeg in astre na solati? Za mnoge trge je cvetje nova sestavina živil, ne pa za vse. Tradicionalno se je cvetje uporabljalo na vseh kontinentih, čeprav nekatere države v tem prednjačijo. V Evropi prednjači Francija, kjer je uporaba jedilnega cvetja v kulinarčnih receptih opisana že v knjigah izpred 300 let. Čeprav takrat niso mogli ničesar dokazati, so verjeli, da je cvetje zdravo in ima zdravilne lastnosti, zato so uporabljali cvetove vijolic, pomarančevcev in vrtnic. V vzhodni Aziji pa jedo še bolj nenavadne cvetove. Tako tam tudi v supermarketih prodajajo cvetove maslenice ali hemerokalisa. Iz njih delajo tako imenovane zlate rezance, ki nimajo nobene povezave z jušnimi rezanci, razen da so taki na pogled. Podušene in posušene cvetove maslenic namreč dodajajo v juhe in nadeve. Maslenice bodo kmalu zacvetele tudi pri nas. Na Japonskem radi gledajo cvetoče češnje in s praznikom zaznamujejo njihovo cvetenje, ob tem pa cvetove češenj tudi jedo. Nasoljene in posušene ali vložene v kis jih po posebnem postopku shranjujejo za zimo.

Tudi Slovenci se lahko s čim pohvalimo. Za sicer kratko tradicijo uživanja cvetja je poskrbela baronica Jelena de Belder Kovačič s svojo znamenito knjigo Okus po cvetju in oddajami na RTV Slovenija, ki se jih številni še vedno spomnijo, čeprav je tega že več kot 20 let. V njih nam odkriva nove razsežnosti okrasnih rastlin, ki so hkrati uporabne in okusne. Življenje z naravo se vedno izplača.

Da je nekatero cvetje zdravo, vemo. Na primer, uporaba ognjičevih cvetov je pri nas zelo razširjena, čeprav vse prevečkrat opazim podatek, da je treba cvetne liste ločiti od čaše, pa vendar prav grenka čaša vsebuje največ zdravilnih učinkovin. Kaj pa o zdravilnosti cvetja pravijo raziskave? Kdo sploh raziskuje to področje? Kar nekaj raziskav je seveda bilo opravljenih v Aziji, v Evropi pa predvsem v Franciji, kjer je tradicija uporabe cvetja na krožniku najdaljša. Cvetovom dajejo barvo rastlinska barvila. Večini cvetlic rumene barve dajejo barvo ksantofili in karotenoidi. V rožnatih, modrih ali vijoličnih cvetovih prevladujejo rastlinska barvila antociani. Te molekule zavirajo oksidacijo, ščitijo pred ultravijoličnim sevanjem in blažijo vnetne procese v telesu. Antociani so v vakuolah in odvisno od pH prsti v okolici ustvarjajo ustrezno barvo. Veliko se jih uporablja tudi kot naravna rastlinska barvila. V cvetovih so dokazali še več drugih farmacevtsko pomembnih učinkovin.

S cvetjem pa se je mogoče tudi zastrupiti. Nove sorte maslenic, ki sem jih prej omenila kot jedilne, se na primer laboratorijsko lahko

križajo s strupenimi lilijami. Zato pri maslenicah velja, da uživamo le stare sorte. Za nas je zanimiva predvsem naša avtohtona sorta po imenu rumenorjava maslenica. Nikoli pa ne jejmo rož iz cvetličarn, saj so prepojene s kemičnimi snovmi, ki jim močno podaljšajo obstojnost. Včasih si ljudje predstavljajo, da je cvetje vseh rastlin užitno. Moja kolegica mi je povedala, da so ji pred leti nekje ponudili jed, okrašeno s cvetovi vetrnice. Ker ni vedela, da so strupeni, jih je tudi sama jedla in bilo ji je zelo zelo slabo. Zanimivo je še, da se nekatere živali ne morejo zastrupiti z nekaterimi rastlinami, ki so za druge pogubne. Tako lahko koze pojedjo velike količine jesenskega podleska, človek pa se zastrupi že z mlekom, ki ga dajo koze po uživanju te rastline. Tudi to v naravi ne velja – četudi čebele nabirajo cvetni prah na določenih cvetovih, to ne pomeni, da so ti cvetovi užitni.

Cvetovi regrata vsebujejo še več polifenolov in antioksidantov kot listi in korenina, zato je njihovo dodajanje v jedi priporočljivo. To lahko naredite na zelo različne načine. Mi smo jih skupaj z drugimi cvetovi dali kar v biskvit. Cvetje je vedno dobra ideja!

Besedilo in foto: Katja Rebolj

Biskvit s cvetovi

- 200 g polnozrnatih moka
- 100 g čokolade v prahu
- žlička jedilne sode
- ščepec soli
- zvrhana pest užitnih cvetov (na primer regratovih)
- jabolko
- 2 žlici medu
- 5 žlic olja
- 200 ml vode

Priloga: Na neintenzivno obdelanem travniku naberejo cvetove regrata in jih doma osmukamo, tako da uporabimo le rumene dele cvetov. V večji posodi zmešamo vse suhe sestavine, dodamo na drobno naribano jabolko, cvetove regrata, med, olje in vodo. Ročno premešamo in zlijemo v pekač. Pečemo 20 minut pri 200 stopinjah Celzija. Postrežemo kot sladico, prelito z domačo marmelado.

Še več receptov iz jedilnega cvetja in vseh delov regrata najdete na spletni strani www.katjarebolj.com.

Ko nas ne zanima več niti vreme

Marec ali ljudsko sušec je tisti mesec, s katerim vsako leto dejansko vstopimo v pomad. Zemlja se počasi prebujala iz zimskega počitka, začnejo se dela na vrtu in polju, lepih sončnih dni je vse več, svetli del dneva pa le premaga temnega. Takšen uvod je za brstnik ali tudi brezen, še dve od ljudskih oznak za marec, povsem upravičen, a žal ne za letošnjega, ki ga bomo še dolgo pomnili. Vendar ga nikakor ne bomo pomnili po vremenu, saj še to ni skoraj nikogar več zanimalo. Česar smo se že v začetku leta po tihem bali, se je sredi minulega meseca tudi zgodilo – dosegli so nas nebodigatreba virus covid-19 in z njim povezani ukrepi, ki so za nekaj časa dodobra spremenili naš vsakdan. Če je virus svetovljanski, pa smo se prebivalci čez noč spremenili v občinske, saj so nam z ukrepom omejili gibanje na območje občine, v kateri prebivamo. Na prvi pogled bi lahko rekli, da smo glede tega Trzinci potegnili kratko, vendar je naša občina kljub velikosti nekaj več kot poldevetih kvadratnih kilometrov (8,62 km²) dovolj razgibana, da se nekaj manj kot štiri tisoč prebivalcev lahko dokaj dobro »porazgubi« po njenem ozemlju. Kakšen dan jih je bilo več med njivami in po travnikih, morebiti pa še več po gozdovih nad Trzinom, ki si jih »delimo« s sosedo prestolnico in občino Mengeš.

Sredi marca so bili na pašnikih pod Špilkom (956 m) še vedno ostanki snega; v ozadju južna pobočja Menine planine

Roko na srce, če hočemo na malo daljši sprehod po bližnjih gozdovih, ti so v drugi polovici marca in na začetku aprila zelo svetli (sestavljajo jih večinoma listopadna drevesa), moramo hočeš nočeš tudi malo k sosedom (Mengeš 22,5, Mestna občina Ljubljana 275 in Domžale 72,3 km²): eni vsaj malo k drugim ali pa celo k obema. In nasprotno, tudi prej omenjeni občinski sosedje (Domžalčani so tu izvzeti) morajo k nam, če hočejo na primer na Rašico. V začetku meseca so obiskovalci najvišjega vrha tega sredogorja tam pogosto videvali uniformirane »planince«, ki smo jih sicer vajeni gledati ob prometnicah z »lizikami« v rokah; z avtomobili pa so krožili tudi po Trzinu in iskali morebitne kršitelje začasnih ukrepov. Vrag prepovedi oziroma omejitve gibanja je pač vzel šalo, a zdi se, da smo se Trzinci dobro samodisciplinirali, in na račun tega ni bilo kakšnih vznemirjenj. Posamezni dušebrižniki se vedno najdejo, največ jih je za domačo mizo ali v fotelju ter z računalnikom ali »pametnjakovičem« (pameten mobilni telefon) v rokah. Takim ne pomagajo niti dobre novice in še manj lepo vreme. Resnici na ljubo smo imeli slednjega v marcu dosti, kljub temu pa smo morali na primer gore in še marsikaj drugega opazovati le od daleč. Vendarle si vreme minulega v drugem delu v celoti »korona-meseca« oglejmo tudi od blizu.

Na začetku marca je padla večina dežja, nato pa smo imeli veliko sončnih in toplih dni. Rastje in cvetenje je ves čas prehitelo, kar je kaznovala močna ohladitev v zadnji dekadi meseca, ki nam je natosila celo nekaj snega.

Na zadnji marčevski dan pa smo imeli skorajda polarni prodor, ki se je nadaljeval prve dni aprila. Prvi dve dekadi marca sta bili dokaj topli, zadnja občutno prehladna, celoten mesec pa le malo (0,7 °C) nad dolgoletnim povprečjem ali pričakovano tople. Vsi meseci od lanskega junija pa do vključno letošnjega februarja so bili zelo ali precej pretopli, minuli marec pa naposled v okviru pričakovane vrednosti. Nič kaj tople ni bil niti začetek aprila, prva tri jutra smo imeli slano (tudi marca petkrat). 2. aprila je bila najnižja temperatura zraka (-3,9 °C) za skoraj stopinjo Celzija nižja od najnižje izmerjene v marcu, zato sadjarji že bijejo plat zvona! Padavinsko minuli mesec ni bil ravno sušec, saj smo bili deležni nekaj več padavin, kot jih imamo običajno, v Trzinu okroglih 90 litrov na kvadratni meter. Le malo več od dolgoletnega povprečja nas je grelo tudi sonce. V prvih treh mesecih letos so bile reke v celoti za tretjino manj vodnate kot običajno. Po začetni ohlادتvi je april zastavil s precej sončnim in toplim vremenom, zlasti v velikončnem tednu, kar je še povečevalo sušo. Zato je ves ta čas veljala velika požarna ogroženost naravnega okolja, ki se bo še povečevala, če ne bomo deležni aprilske vode. Nekaj vode po zaslugi sedmih vremen, ki naj bi jih april imel vsak dan, gotovo dobimo, narava bo slej ko prej vnovič poiskala svoje ravnovesje. Upajmo, da ga bomo v večji meri kot prej našli tudi ljudje, ko se bomo znebili v začetku omenjenega koronskega nebodigatreba. Do takrat pa ostanite zdravi, blizu sebi in svojim najbližjim ter še naprej budite razum in človečnost v ljudeh!

Miha Pavšek

VREMENSKA POSTAJA OŠ TRZIN (marec 2020)

Kazalec	Podatek	Datum/niz	Ura/obdobje
povprečna temperatura zraka (°C)	6,8	1.–31. 3.	mesec
najvišja temperatura zraka (°C)	21,1	19. 3.	15.15
najnižja temperatura zraka (°C)	-3,0	16. 3.	6.19
največja dnevna T amplituda (razlika maks./min. T, v °C)	21,6 (20,3/-1,3)	17. 3.	0.00–24.00
število dni s padavinami ≥ 0,2 / ≥ 2 / ≥ 20 mm)	12 / 8 / 1	1.–31. 3.	mesec
največja dnevna količina padavin (mm)	29,5	1. 3.	0.00–24.00
mesečna količina padavin (mm/h)	90,2	1.–31. 3.	mesec
najvišja hitrost vetra (km/h) / smer	40,2 / JJV	2. 3.	13.17
število hladnih/ledenih dni (minimalna/maksimalna dnevna T zraka ≤ 0 °C)	7 / 0	1.–31. 3.	mesec

Izbrani meteorološki podatki za Trzin za februar 2020; celoten arhiv je dostopen na spletnem naslovu <http://trzin.zevs.si> (meni Statistika). Vir: Vremenska postaja OŠ Trzin (CZ Trzin).

V slovo Maksu Cerarju

V večeru prve aprilske nedelje je svoje domače in naše združenje tiho zapustil naš najstarejši in dolgoletni član.

Maks Cerar se je rodil 5. oktobra 1924 v Lukovici v Črnem grabnu, v kmečki družini z enajstimi otroki. Po osnovni šoli je šel v uk in se izučil oktobra 1941. Že pred okupacijo je ob spremljanju očeta čevljarja na terenu spoznal več poznejših borcev in aktivistov na kamniško-domžalskem območju. Po krajšem aktivističnem delu se je narodnoosvobodilnemu boju pridružil v začetku leta 1943, in sicer je vstopil v Kamniški bataljon, bil nato od ustanovitve v Šlandrovi brigadi in pozneje v 12., Ljubljanski brigadi. Na Dolenjskem je bil ranjen, zatem se je zdravil v bolnici Stari Breg na Kočevskem in se januarja 1944 vrnil v brigado. Konec vojne je dočakal v 15. diviziji in končal v udarnem bataljonu brigade KNOJ-a.

Po osvoboditvi je prišel na letališče Ljubljana Polje, kjer je ostal dve leti. Po oficirski šoli je bil razporejen v 3. letalsko divizijo in premeščen v Zemun. Sledili so letalska šola v Kovinu, delo na vojaških letališčih v Skopju in v Cerkljah ob Krki do leta 1963, nato delo v Oddelku za obrambo občine Kamnik in v upravi za obrambo mesta Ljubljana, kjer je bil leta 1978 postavljen za načelnika odreda za protidesantno obrambo letališča Brnik. Tam je ostal do upokojitve leta 1982. V času delovanja v jugoslovanski armadi je dosegel čin podpolkovnika.

Leta 1964 se je preselil v Trzin, kjer sta si z ženo Marico postavila dom in ustvarila družino, v njej sta se rodili dve hčeri, Eni in Mija. Istega leta je vstopil v krajevno združenje borcev NOB. Vsa leta svojega delovanja v organih združenja se je zavzemal za obujanje tradicij in ohranjanje spomina in vrednot NOB, o čemer je občasno tudi pripovedoval učencem v šoli. Od leta 2005 do 2008 je bil tudi predsednik združenja, zatem se je zaradi zdravstvenih razlogov umaknil. Za svoje delovanje v združenju je leta 2013 prejel srebrno plaketo Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije.

Spoštovani tovariš Maks - Vitez, ohranili te bomo v lepem spominu! Počivaj v miru. Združenje borcev za vrednote NOB Trzin

ZAHVALA

Za vedno je odšel moj dragi in ljubljeni mož

FRANCI GLAVAN.

Iskreno se zahvaljujem vsem sosedom za lep poslovilni aranžma in sveče.

Iskrena hvala tudi Društvu upokojencev Žerjavčki za sveče in lep šopek.

Hvala vsem!

Zdenka Glavan

Člani **DRUŠTVA FLORIJAN TRZIN** vas vabimo, da se nam pridružite na

SKUPNOSTNIH VRTOVIH TRZINA

V prijetnem okolju in med prijaznimi sokrajani vas čaka **vrtiček (50 m², skupna lopa, voda in zastirka, prostor za brezskrbno igro otrok)**, s pogledom na Kamniško Savinjske Alpe in Domžale, kjer člani že peto leto soustvarjamo drugačen skupnostni prostor za dejavno preživljanje prostega časa ter družbeno in ekološko odgovorno ravnanje.

Če se želite sprostiti, ob pletju poklepetati, z nami učiti kaj novega in hkrati **pridelati svoje zdrave ter okusne vrtnine**, nam pišite na elektronski naslov:

drustvo.florijan@gmail.com

NOVI RANGE ROVER EVOQUE

ČAS JE,
DA VAS OPAZIJO.

ABOVE & BEYOND

**RANGE ROVER EVOQUE ŽE ZA 349,00 €
NA MESEC Z 1,99% OBRESTNO MERO.**

Novi Range Rover Evoque se enako dobro počuti tako na mestnih ulicah kot na gorskih poteh. Ima terensko zmogljivost polnokrvnega Land Roverja in je hkrati opremljen za mesto. S tehnologijo ClearSight Ground View lahko vidite pod vozilo in med parkiranjem pazite na jame in nerodno visoke robnike. Evoque zmore vse, le pogledom občudovanja se nikakor ne more ogniti.

Avto Aktiv Intermercatus d.o.o.

Ljubljanska cesta 24

1236 Trzin

landrover.si

Povprečna poraba goriva: 5,4 - 8,2 l/100km. Emisije CO₂: 143 - 188 g/km. Uradna vrednost emisijske stopnje: EURO 6b. Specifične emisije NO_x: 3,1 - 75 g/km. Vrednost specifične emisije trdnih delcev pri dizelskih motorjih: 0,11 - 0,29 g/km. Število delcev pri dizelskih motorjih: 0,03E11 - 1.06E11. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževalcev zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slika je simbolna.